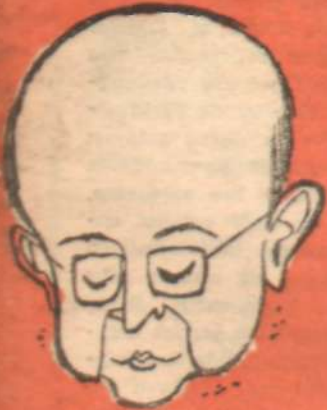

ANT

Namık Kemal,
Tevfik Fikret,
Mithat Paşa
ve Şinasi'ye de
dil uzatıyorlar...

Haftalık Dergi • 21 Mart 1967 • Sayı: 12 • 125 Kuruş

CHP'DE İNÖNÜSÜZ
OYNAYANLAR
DÖNEME

TÜSTAV

HAFTANIN NOTLARI

Fransa'da Sol Cephenin
Zaferi ile de Gaulle miti
yıkıldı ve halk iktidarına
doğru ilk adım atıldı

13 mart

Seçime doğru

■ Mahalli seçimlerin 17 Eylül'de yapılacağı, Yüksek Seçim Kurulu tarafından açıklandı. Bu seçime, AP, CHP, TİP, MP, YTP ve CKMP'den başka yeni kurulan ve iki milletvekilinin katılmasıyla Meclis'te temsil edilmek imkânına kavuşan Birlik Partisi de katılacak. Son zamlarla ve terör teşebbüsleriyle halkoyunda prestijini büyük ölçüde yitiren AP iktidarı, seçim şansını artırabilmek için mahalli seçimden önce, muhalefetin koz olarak kullandığı bazı kanun tasarılarını Meclis'ten geçirmek için teşebbüse geçti. Bu kanunların başında gelen Tarım Reformu Kanunu, Meclis'ten geçse de, AP'nin hazırladığı şekliyle Türk köylüsüne hiç bir şey kazandırmayacaktır. Madenler ve petrolle ilgili tasarılar görüşülürken de muhalefet ile iktidar arasında büyük çatışmalar olacaktır.

On bin de az!

■ Millet Meclisi'nde MP Milletvekili Mustafa Akahn, Fransa'da ve Yunanistan'da milletvekillerinin 12 Bin Lira aylık aldıklarını ileri sürerek Türkiye'de de parlamento üyelerinin aylıklarının 10 Bin Lira'ya çıkarılmasını, ancak milletvekili sayısının 150'ye düşürülmesini istedi. Bu mantığa göre, 150 milletvekili de fazladır. Yasama yetkisi bir «muktedir lider» e verilmeli ve aylığı 150 Bin Lira'ya çıkarılmalıdır. Hem memleket Meclis'teki kavgalardan kurtulmuş, hem de millet, vekilini adamaklı doyurmuş olur. Bu arada zam furyası da devam etmektedir. Son olarak Tekel şaraplarına da zam yapılmıştır. Ayrıca piyasada bütün maddeler de zam görmektedir.

14 mart

Temcid pilavı

■ AP iktidarı tarafından ikide birde temcid pilavı gibi ortaya sürülen «Çetin Altan'ın dokunulmazlığı»nın kaldırılması meselesi yine söz konusu oldu. Son Havadis Gazetesi'nin açıkladığına göre TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını isteyen Başbakanlığın beş ayrı tezkeresi daha Meclis'e geldi. Tezkereler Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu bir karma komisyonda görüşülecek.

Öğretmenler

■ Milli eğitim konusundaki genel görüşme dolayısıyla senatörlere gönderdiği yazıda Senato'yu küçük düşürdüğü iddiasıyla TÖS Genel Başkanı Fevziullah Ertugrul hakkında kovuşturma açılması istendi. Bu konuda Senato'da konuşan AP'li Ömer Ucuza, Ertugrul'un bu tutumu ile devlet personeli sendikaları ile ilgili kanunu çiğnediğini ileri sürdü. Öte yandan, Milliyetçi Öğretmenler Konfederasyonu Genel Başkanı Selâhattin Arıkan bir bildiri yayınlarak Terör Kanunu'nu desteklediğini açıkladı. İktidar büyük çoğunluğu teşkil eden Ertugrul tipi öğretmenleri harcayarak tamamen Arıkan tipi öğretmenlere oynamaktadır.

Yassıada

■ AP Grubu, Yassıada ile ilgili yayınları onaylamadığını açıkladı. Herhalde, terör heveslerinin depreştiği bir sırada Yassıada'nın hatırlatılması, iktidarın keyfini kaçırılmaktadır. Buna rağmen AP'li gazeteler, bir Kurucu Meclis üyesinin açtığı «Yassıada hatıraları» kampanyasını hâlâ sürdürüyorlar.

15 mart

Banka darbesi

■ CIA'nın gerek Amerika içindeki, gerekse Amerika dışındaki yıkıcı ve bozguncu faaliyetleri tam bir skandal halini aldı. Lübnan'da sosyalist milletvekillerinden Kemal Cambulat, CIA'yı, bu ülkede Ford Vakfı'nın faaliyetlerini finanse etmek ve İngiliz Ortadoğu Bankası'nı iflâsa sürüklemeye çalışmakla suçladı. Al Moharrer Gazetesi'ne göre, CIA ayrıca, Arap diplomatları için Ford tarafından finanse edilen bir eğitim kursundan topladığı bilgileri İsrail'e aktarmaktadır.

Aspida dâvası

■ Yunanistan'da «orduyu İsyan teşvik ve vatana ihanet» iddiasıyla yargılanan Aspida dâvası sanıklarından 15 subay 4-18 yıl arasında değişen hapis cezalarına mahkûm edildiler. Ancak, genel seçimler dolayısıyla patlak veren kargaşalık ve huzursuzluklar Yunanistan'ın her an için bir darbeye gebe olduğunu göstermektedir. (Bu husustaki yorumumuz Dünyada 7 Gün sayfamızdadır.)

Demirel yolcu

■ Başbakan Demirel'in, 8-13 Mayıs tarihleri arasında Federal Almanya'ya gideceği resmen açıklandı. Demirel'in Almanya'da çözümlemeye çalışacağı başlıca konu, işsiz kalan Türk işçilerinin durumu olacaktır. (Almanya'daki işsizlikle ilgili yorumumuz Dünyada Yedi Gün sayfamızdadır.) Ancak, Demirel'in yapacağı teşebbüsler ne olursa olsun, büyük işsiz kitlelerinin Türkiye'ye dönmeleri önlenemeyecektir. Çünkü, Almanya'daki işsizlik, kapitalist ekonominin kaçınılmaz sonucudur.

16 mart

'Alkılıç dâvası

■ Mahkûmiyeti bütün dünyada geniş yankılar uyandıran Şadi Alkılıç'ın Yargıtay'daki murafaası Dördüncü Ceza Dairesi'nde yapıldı. Alkılıç'ı savunmak üzere duruşmaya katılan avukatlardan Niyazi Ağırnaslı, bilirkişi kurulunu cahillikle suçladıktan sonra «İktisat, sosyoloji, felsefe, ekonomi politik bilen bir kimse, Alkılıç'ın komünizm propagandası yaptığını iddia edemez» dedi. Turan Güneş, komünizmin tanımını yaparak

ALKILIÇ

«Alkılıç'ın yazdıkları bugün batılı yazarların hergün yazdıklarıdır. Bu yazı gibi benim evimde niceleri var. Hepsi de batılı yazarlarındır. Demek savcı evimi arayacak olursa beni hemen tevkif edecektir» dedi ve İtalya Cumhurbaşkanı'nın, Alkılıç'ın yargılanmasından hayret duyduğunu söyledi. Avukat Halil Çelenk, Alkılıç'ın yazısında komünist fikirler olmadığını belirterek «Bu yazı 1962 yılında yazılmıştır. Bu süre içinde Türkiye'de rejim ve düzen anlayışı değişmiştir. Bu süre zarfında Sayın İnönü, ben solcuyum, demis ve CHP ortanın solu prensibini benimsemiştir. Amerika'da da ortanın solu hareketi başlamıştır. Şartlar değişmiştir, şartlar değişince hükümler de değişmelidir» dedi ve Alkılıç'ın beraatini istedi. Yılmaz Derali, Rauf Çapan, Cemal Reşit Eyüboğlu ve Yunus Koçak da Alkılıç'ın beraat ettirilmesi gerektiğini hukuki yönden izah ettiler. Savcı'nın kararın aynen onaylanmasını istemesinden sonra Dördüncü Ceza Dairesi, dosyayı inceleyerek karar vermek üzere duruşmayı talik etti. Yargıtay'ın bütün dünyada ilgi ile beklenen kararı 5 Nisan'da açıklanacaktır.

AP iktidarının yaptığı seri halindeki zamlar halk kitleleri arasında gittikçe büyüyen tepkilere sebep oldu. Bu arada gençler İstanbul'un merkezi yerlerindeki duvarlara, caddelere «ZAM» kelimesini yazarak protestoda bulundular. TMTF'una bağlı gençler de zamları protesto için «99 saat açlık grevi» ilan ettiler

Tasfiye kurultayı

■ Sekizler meselesini görüşmek üzere toplanan CHP Meclisi, çalışmalarını sona erdirdikten sonra Feyzloğlu ve arkadaşlarının tüm tekliflerinin reddedildiğini ve Kurultay'ın Genel Başkan İnönü tarafından toplantıya çağırılmasının olumlu karşılandığını belirten bir bildiri yayınladı. Genel Merkez'in isteği üzerine basına açık olarak yapılan toplantıda Ecevit'çilerle Feyzloğlu taraftarları birbirlerine zaman zaman hakarete kadar varan suçlamalarda bulundular, ancak bu gelişmede kaybeden Sekizler oldu. İnönü'nün çağırışı üzerine 14 Nisan'da toplanacak olan Kurultay'da Sekizler'in partiden ihraç edilmesi için gerekli kararların alınacağına muhakkak nazarıyla bakılıyor. (Bu konuda geniş yorumumuz 4. sayfadadır.)

Akıl hastası

■ Endonezya'nın kuvvetli adamı General Suharto, Başkan Sukarno'nun görevine dönmesini önlemek üzere "akıl hastası" olduğunu tesbit eden bir rapor düzenletirdi. Bu rapora göre Sukarno görevine geri dönemeyeceği gibi "vatan haini" olarak da yargılanamayacak.

DİSK bildirisi

■ Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, egemen sınıfların ve Türk İş'in bozguncu propagandası karşısında bütün işçilere hitaben "İşçi kardeş..." diye başlayan bir bildiri yayınlarak Türk İş'in kirli çamaşırlarını ortaya koydu. Bildiride "DİSK, işçiden yana imiş gibi gözüküp, işçinin çıkarlarına karşı sinsi bir politika izleyen Türk İş efsanesinin yüzüne gerçeğin ışıldıklarını çevirmek için doğmuştur. Ve de DİSK bu görevini, kuruluşundan bu yana geçen çok kısa bir sürede içinde umulandan daha iyi bir biçimde yerine getirmiştir. Unutma! Parolamız, DİSK'e katılmak, DİSK'i daha güçlü kılmaktır. İşçi haklarına ihanet etmiş, Amerikan uydusu TÜRK-İŞ'e paydos!" denilmektedir.

DİSK'e katıldı

■ Kimya İş Sendikası Kongresi'nde Türk İş'ten ayrılarak DİSK'e katılma kararı alındı. Kongrede konuşan delegeler, Türk İş'in işçi sınıfı aleyhindeki tutumunu şiddetle tenkid ettiler. Böylece DİSK'e bağlı sendikaların sayısı dokuzaya yükselmiş bulunmaktadır.

Demirel'e tepki

■ Terör Kanunu Tasarısı'nı eleştirdikleri için Başbakan Demirel tarafından alınganlıkla nitelenen hukuk profesörleri, gösterdikleri hassasiyetin alınganlık değil, sorumluluk duygusundan ileri geldiğini açıkladılar. Prof. Savcı "Demirel'in hali bize artık ancak esef duygusu aşıyor" Prof. Abadan "profesörlerin kayıtsız kalması, kendi görevlerine hiyanet sayılmak gerekir", Prof. Velidedeoğlu "Fikir hürriyetinin korunması meselelerinde umursamazlık veya tedbirsizlik fikir adamları için tarihl vebali gerektirir", Prof. Esen "1960'da aşırı alınganlık rejimi kurtardı, bugün hürriyetleri ve laikliği kurtarıyoruz", Prof. Tunaya "Rejim meselesini maalesef yetersiz izahlarla tartışma konusu yapan Başbakan'dır" dediler. Ayrıca, Ankara'da Türk Hukuk Kurumunun düzenlediği açık oturumda Prof. Turan Güney, Prof. Bahri Savcı, Prof. Münci Kapani ve Doçent Uğur Alacakaptan, Terör Tasarısı'nı büyük tehlike olarak nitelendiler. Açık oturum, yüksek rütbeli bazı subaylar ile Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi üyeleri tarafından ilgiyle izlendi.

DOĞAN ÖZGÜDEN

ATEŞTEN
GÖMLEK!

KİŞİ, ister DSİ Genel Müdürü, ister milletvekili, ister bakan, isterse başbakan olsun, haddini bilmek zorundadır. Devletin en yüksek kademelerinde görev almış kişiler dahi, bir tahrirat kâtibi, bir icra memuru gibi, anayasanın ve kanunların kendilerine tanıdığı hak ve yetkilerle bağlıdır. Bu hak ve yetkilerin sınırını zorlamak, "sandıktan çıkma" da olsa parlamento mutlak çoğunluğa da sahip bulursa, "muktedir lider" adayları tarafından da desteklenirse, hiç kimsenin harcı değildir. Gel gör ki, AP Lideri Demirel, başbakanlık koltuğuna oturduğundan bu yana, cumhuriyet tarihinde emsali görülmemiş bir lütursuzluk ve sorumsuzluk içinde, hak ve yetkilerinin sınırlarını sık sık aşarak en tehlikeli ve vahim teşebbüslere girişmekte beis görmemektedir. Ancak böyle cür'etkâr çıkışları tam anlamıyla başarabilecek kişisel ehliyet ve liyakate sahip bulunmadığı için de zaman zaman bir hükümet başkanına yakışmayacak hafifliklere sürüklenmektedir.

TERÖR Kanunu Tasarısı'nın açıklanması üzerine, İstanbul ve Ankara Üniversitesi profesörlerinin, her şeyden önce uyanık birer vatandaş olarak, daha sonra birer hukuk otoritesi sıfatıyla seslerini yükseltmeleri karşısında mühendislikten gelme Demirel bir hukuk otoritesi kesilmiş, profesörlere anayasa dersleri vermediği kalkışmıştır. Menderes'in gözünde profesörler nasıl sadece bir "kara kübbeliler" topluluğu idiyse, Demirel de her türlü bilim saygısını bir yana atmış, "akli evveler" diyerek üniversite hocalarını küçük düşürmeğe kalkışmıştır. Bu öze tepki gösterilince de profesörlerin "alıngan" olduklarını söyleyerek, anayasa ve rejim konusundaki haklı bir hassasiyeti hafife almak istemiştir. Oysa, bu küçük düşürme gayretleriyle kaybeden bilim adamları değil, Demirel'in kendisidir. Bilim adamlarına saygı göstermeyen, bilimin ışığından kaçan devlet adamlarının sonu daima hüsrandır. Bay Demirel, "sandıktan çıkma" da olsa, bu kuralın dışında değildir.

BAŞBAKAN'ın bundan daha tehlikeli olan teşebbüsü ise, ordu üzerine oynadığı oyundur. Bugüne kadar yüksek komutanlarla ailevi ilişkiler kurmak, onları iktidarın sorumluluğuna ortak etmek, kendisinde üstün kudret görenleri "muktedir lider adayı" olarak öne sürmek gayretleri nihayet kırk yaşında yedek teğmenlikten terhis edilmiş nevezuhur bir politikacıya general üniforması giydirmeye kadar varırılmıştır. Mareşallığe kadar yükselmiş bir Atatürk, generallığe yükselmiş bir İnönü, bir Gürsel dahi, hem de cumhurbaşkanı oldukları halde, sivil hayatlarında üniformayı gardroplarından çıkartmamışlardır. Kaldı ki, cumhurbaşkanı olmayan bir sivilin askeri üniforma giymesi Türk Ceza Kanunu'nun 253. maddesine göre suçtur... Demirel, Anadolu köylerinde kendisinin orduya hâkimiyetini ispatlamak için bu suçu bile bile işlemiştir. Demirel'in bu hareketi aydın çevrelerde bir hafiflik örneği olarak kabul edilse de, Anadolu'nun aldatılmış insanlarına general üniformalı fotoğrafların orduya hâkimiyet belgesi olarak dağıtılacağı muhakkaktır. Ama Demirel'in bilmediği bir şey vardır. Askeri üniforma, onu hak etmeden giyenler için bir ateşten gömlektir. Hele, anayasa sınırlarını zorlayanların sırtına geçirilirse...

İnönü'süz döneme oynayanlar...

MEHMED KEMAL

BÜLEND ECEVİT
(Son söz Kurultay'ındır)

TURHAN FEYZİOĞLU
(Gidiciler listesinin başında)

BİR damar spazmı geçiren İnönü'ye doktoru istirahat tavsiye etmişti. İstirahatı sırasında okuyacağı gazeteler tesbit edilirken İnönü:

— Asıl bu gazete'ye sinirleniyorum, dedi.

Gerçekten de Hürriyet, İnönü'nün rahatsızlığını iri harflerle vermişti. Kendisini ziyaret eden Milliyet Muhabiri İzzet Sedes'e de İnönü bunu göstererek:

— Temenni mi ediyoslar? diye sormaktan kendini alamıyordu.

Bağta Feyzioğlu olmak üzere "Gidiciler" in durumunu inceleyen CHP Meclisi toplantısına da genel başkan katılamamış, ince ve nazik bir mektupla durumunu bildirerek "kendimi bu zurunuzda bulunmaktan üzün-

tüyle mahrum ediyorum" diyordu.

Değil sadece CHP'de, bütün memlekette, her partide ve her kademede politika yapanlar, çeşitli faktörler arasında bir de "İnönü faktörü"nü hesaba katmak zorunda oldukları için İnönü'nün rahatsızlığı ile ilgili haberler büyük ilgi uyandırmaktadır. Politikada "İnönü faktörü" başlıbaşına bir gerçektir ve bu gerçeği bilmezlikten gelmek, daha başlangıçta başarısızlığı göze almak demektir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana, Atatürk'e rağmen, her taşın altında İnönü vardır. Kurtuluş Savaşı sırasında mızıkçılık eden Çerkez Ethem'i İnönü yenmiş, batı cephesinde Ali Fuat Paşa İnönü yüzünden çekilmiştir. İrili ufaklı

yenilgiye uğrattıklarının adlarını saymıyoruz. Rauf Bey, İnönü ile anlaşmazlığa düştüğü için çekilmek zorunda kalmış, Te-

rakkîperver Fırka, Serbest Fırka, İnönü'ye karşı kurulduğu için kapatılmıştır. İstiklâl Mahkemeleri, Takrir-i Sükûn kanunları, İnönü döneminde uygulanmıştır. Nice ünlü kişiler sehpasının eteklerine kadar gitmişler, ya orda durmuşlar, ya geri dönmüşlerdir. Bayar - Menderes demokrasisi, İnönü'ye karşı çıktığı için bilinen akıbetine uğramıştır. Cumhuriyet'in idare, siyaset ve bürokrasi olarak kuruluşunda İnönü'nün fikri dokusu vardır.

Ama artık "çetin ceviz" yaşlı ve hastadır.

Bunu bilen bazı kimseler, bir "İnönü'süz dönem" in yaklaştığını görmekte, o döneme oynamaya hazırlanmaktadır. Bu da bir gerçektir ve gözden kaçmamaktadır.

İnönü'süz dönemde İnönü faktörü yok sayılabilir. Ama İnönü varken, İnönü'süz döneme oynamak ve bunu belli etmek, Feyzioğlu ve öteki "gidiciler" i yanıltmıştır. Göz göre göre İnönü'süz döneme oynamak mümkün müdür? Oynamadığını olaylar göstermektedir. İnönü'süz döneme sadece Feyzioğlu oynamamıştır. Muktedir bir lider de İnönü'süz döneme oynamış, karşılaştığı tepkilerden sonra yarıldığını anlamıştır. Demirel de İnönü'süz döneme oynayanlar arasındadır. Siyasette hocalamasının, acemice davranışlarının nedeni sırtımağıdır. Çankaya sakinleri arasında da İnönü'süz döneme oynayanlar vardır. Ama oyunları hemen deftere olmaktadır.

İnönü bu olayların ve oynayanların hepsini bilir, tanır, hesaplalar... Cumhuriyet'in gündelik politikası içinden gelen bir

alışkanlığı ve yatkınlığı vardır bu oyunlara...

— Ne zaman ölecek diye sorarlar. Hiçbir sabah da bekledikleri haberi alamazlar, der.

Bunu realistçe, içten ve hüzünlü bir sesle söyler. Acıma ve yakınlığa yoktur. Ve ardından gene bir gözlemini ekler:

— 1965'ten sonra politikadan çekilmeyi düşündüm. Ve çekilmenden sonra sarsıntı olmadan parti iktidarının devrolması için tedbirleri almaya çalıştım. Herkesin kafası "yarım İnönü çekilecek, ne olacak?" diye karışmaya başladı.

Tanrı uzun ömür versin ama, bir İnönü'süz döneme doğru yaklaşılmaktadır. Buraya yaklaşıldıkça Kayserili zekasını kullanarak Feyzioğlu ilkin bundan yararlanmaya çalışmıştır. "Her sabah soranlar" arasına o da girmiştir. Bu CHP için "hayırlı" olmuştur. Çünkü CHP İnönü'süz dönemde değil, İnönü'ü dönemde bu krizle karşılaşmıştır. 14 Nisan'da İnönü bu krize bir çözüm yolu bulacak, partiyi pürüzlerinden ayıklayacaktır.

CHP'de "İnönü'süz dönem" den söz açılınca aklı ilk gelen isimler, muhakkak ki, Bülend Ecevit, Turhan Feyzioğlu, Nihat Erim, İsmail Rüştü Aksal ve Kasım Gülek'tir. Ancak, bunlardan Aksal parti çalışmalarında pasif kaldığı, Gülek ise "İnönü faktörü"nü zamansız olarak hiçe saydığı için İnönü'süz dönem için şanslarını yitirmişlerdir.

Bugün İnönü faktörüne karşı çıkmış olan Feyzioğlu ise herhalde 14 Nisan Kurultay'ında "gidici" olmaktan kurtulamayacak ve İnönü'süz dönemde adı anılmayacaktır.

Olacak işler, olmayacak işler

Refik Erduran

PROF. Tunaya, Adnan Menderes'in «Kara düppeller mi bilir, DP politikacıları mı?» kabilinden sözlerine nazireler yapmakta olan Demirel'e bir açık oturumda şu cevabı verdi:

— İnsan altı ayda Başbakan olabilir ama Profesör olamaz.

Doğrudur. Ayrıca, her insanın kaç yıl uğraşırsa uğraşsın olamayacağı şeyler de vardır. Söz gelimi, Şadi Akkoç yüz yıl çalışsa Morrison firmasının Türkiye temsilcisi olamaz. A. Kadir Amerikan Cumhurbaşkanının Türkiye'deki sağ kolu olamaz. ANT'ı çıkaranlardan hiç biri AP Genel Başkanı olamazlar. Neden dersentiz, öyle mevkilerin gerektirdiği «ince» özellikler yoktur kendilerinde.

Bay Süleyman Demirel ise türlü çeşitli inceliklerle dolu bulunduğundan bunların hepsini olabilir. Hatta, aklını başına toplayıp uzun yıllar çalışsın, sonra politika marifetlerini Üniversite kulislerinde de gösterebilirse, belki Profesör bile olabilir.

Ama askerliğini ancak bir ihtilâl sonucunda yapan, ondan sonraki yıllarını da —milyon kazanmaktan vakit buldukça— Türkiye'yi uydulaştırma çabalarına harcayan Bay Süleyman'ın hiç bir zaman olamayacağı birşey vardır:

Türk ordusunda General.

Çünkü, bazı generallerimizin bilerek ya da bilmeyerek içine düştükleri tutum hangi paralelde olursa olsun, Türk ordusu subaylarının çok büyük çoğunluğu bağunsuzluğa açık, bilinçli ve dürüst kişilerdir.

Demirel'in manevra izlerken üniformayla çekilmiş resimlerini gördüm de, onun için yazdım bunları.

Biri bana «İşretliliğin tarifini yap» deseyse, şu cevabı verirdim:

— Süleyman Demirel'in alnında Türk ordusunun General kokartı.

*

AKILLI insanlar kendilerine nelerin dokunduğunu bilirler, onlara el sürmezler.

Yazarlara baskı rejimlerinin iktidarlara dokunduğu, yurdumuzun yakın tarihindeki fazlaca dokunaklı olaylar sonunda aşikar anlaşılmıştır.

Oysa AP iktidarı Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırmak için uğraşıp duruyor.

Kaldırsa ne olacak, kaldırmasa ne olacak?

Kâğıt üstündeki dokunulmazlığın güvenilir bir değeri yoktur ki zaten.

Asıl dokunulmazlık bir ülkedeki güçlerin dengesine bağlıdır; sevilip sayılan kişilere ilgisizdir zaman doğabilecek sonuçların bilinmesine dayanır.

Çetin'in öyle bir dokunulmazlığı vardır. (Olmasaydı, şimdiye kadar türlü yollarla çoktan dokunulmuş ona!)

Ama insanların gözlerinin karaması, geçmişteki dersleri çiğneyip aynı yanlış yönlerde yeni hamleler denemeleri mümkün değil midir?

Mümkündür tabii. Ancak, o zaman ne olur olabileceği, kâğıt üstündeki garantilerin işe yarayıp yaramayacağı da yine geçmişin sayfalarında yazıktır.

Yanılmıyorsam, 27 Mayıs sabahı kendilerine bir hayli sertce dokunularak toplanan bütün DP kodamanlarının dokunulmazlıkları vardı, değil mi?

Tehlikeli özentiler

Başbakan Demirel'in profesörlerden "aktıvvel" diye söz etmesi üzerine Prof. Tunaya "İnsan altı ayda başbakan olabilir ama, profesör olamaz" dedi ya... Demirel, başbakan-
dan başka bir şey olabileceğini ispatlamak için Erzurum'da sırtına general elbisesi geçiriverdi... 1962 de yedek teğmen, 1967'de general!

Başbakan'ın general olması bir şey değil, gülüp geçer insan... Ama ya, generallerden biri, özellikle müktedir biri, başbakanlığa özenirirse!

Geçen haftaki Parti Meclisi toplantısının havası ve teşkilâtın eğilimleri göstermektedir ki, Kurultay'da İnönü CHP'yi dilettiği doğrultuya, yani ortanın soluna kesinlikle oturarak Bülend Ecevit'e teslim edecektir. Artık İnönü'nün yerine gelecek olanı seçmek Ecevit'e kalmıştır. Şimdilik Ecevit'in yanında görünen Nihat Erim, İnönü'süz dönemin liderliği için rakiplerine tepeden bakan adaydır. Kurultay'da gerekli tüzük değişikliği yapılacak, usulî bir mesele olduğu için Feyzioğlu ve "gidiciler" partiden atılacaktır. Onları başkaları da izleyecektir.

Ama İnönü'süz döneme oynayan diğerlerini, müktedir lideri, Çankaya sakinlerini, Demirel'i ve Demirel'in arkasındaki kileri İnönü boş mu koyacaktır? Sanmıyorum... Onlara gerekli ders vermeden edemez. İnönü'nün politika kaderi çizgisinde, kendine karşı asileşenlere ve Türkiye'yi bir maceraya sürüklemek isteyenlere af ve mağfiyet yoktur. Bakın tarih içindeki olaylara, bu hep böyle olmuştur. Çetin ceviz ihtiyarladı, hasta oldu, diye böyle olmayacağını sananları tekrar di-ze getirecektir.

Bir eski CHP'li, bana günları söyledi:

— Ben hep İnönü'ye bakarak ve onu uzaktan dikizleyerek CHP içinde bu kadar uzun süre kalabildim. Sadece CHP içinde mi, politikada da kaldım. Bunu sezmeyenlerin perişan haline bakın...

Doğru söylüyordu.

İhtiyar kurdun sökülmiş samılan dişleri hâlâ keskindir. Bilen ve bilinmeyen güçler içinde misyonu vardır. Elinin şöyle bir işaretine bakmaktadırlar.

DENİZCİLİK

■ AP, Barbaros'un torunlarını Deniz-İş Kanunu ile zincire vurdu

DENİZ-İŞ Kanunu, Adalet Partisinin oylarıyla kanunlaştı ve korsanlık devrinden kalma örf ve adetler, gemi a-

rek kanunî maddeler haline getirildi.

Üçüncü Çalışma Meclisi, tek gemi adamı çalıştıran işyerlerinin de kanunun kapsamına alınması gerektiği hususunu karara bağlamıştı. Halbuki Adalet Partisi iktidarı, daha ilk ağızda, üçüncü Çalışma Meclisi tarafından alınmış karara aykırı olarak, 100 grostonilâtölük-tan aşağı gemileri ve 5 kişiye kadar gemi adamı çalıştıran işverenleri kanunun kapsamı dışında bırakmakla, binlerce yoksul gemi adamını işverenin insafına terketmiştir. Böylelikle Adalet Partisinin gemi adamlarına karşı olan o zalim muhabbeti meydana çıkmıştır.

Adalet Partisinin oylarıyla kabul edilen Deniz-İş Kanununda, gemi adamları için iş emniyeti denilen ilkeye hiç yer verilmedi. Çünkü herhangi bir işveren gemi adamı ile belirli bir sefer veya belirli bir süre için hizmet akdi yapabilecektir. Yani işveren, İstanbul'dan Marsilya'ya yalnız gidiş-geliş için, veya yalnız on günlük müddetle gemi adamını istihdam edebilecektir. Ama işveren, gayet sübjektif bir sebeple hizmet akdini bozabilecek ve gemi adamını kulağından tutup Pire limanına atabilecektir. Bu tehlikeyi atlatacak gemi adamının sonu ise zaten bellidir. Çünkü gemi İstanbul'a varır varmaz, gemi adamı işsiz bir insan durumuna gelmektedir. Ancak gemi adamı işveren hesabına kraldan fazla kralcı olursa, işveren gemi adamının hizmet akdini tekrar belirli bir sefer veya belirli bir süre için uzatabilecektir. Deniz-İş Kanunu, bu şekilde işsizliği Demoklesin kılıcı gibi dalma gemi adamının tepesinde tutmaktadır. İşverene tanınan bu yetki, gemi adamının insan olarak kişiliğini öldürmek gibi bir nitelik taşımaktadır.

Deniz-İş Kanunu görüşülte gemi adamının çalışma süresini sekiz saatla sınırlandırmaktadır. Ama kanun fazla çalışmaya hiçbir sınır koymamaktadır. Gerçi kanunda sekiz saat aşan fazla çalışmalar için gemi adamına yüzde yirmibeş prim ödenir deniyorsa da; ancak yapılan çalışmanın fazla olup olmadığının takdiri işverene aittir. Ayrıca büyük gemilerde hafta tatili hakkının gemi adamlarına tanınmaması, çalışma süresinin sekiz saatla sınırlandırılmasının tamamen teorik ve hiçbir tatbik kabiliyeti olmayan bir madde olduğunu göstermektedir. Böylelikle kanun işverene, gemi adamını fiziki gücünün sonuna kadar çalıştırmak yetkisini tanımış olmaktadır. Hafta tatili, bayram tatili hakkına sahip olmayan ve fiziki gücü kadar çalışmak zorunda bulunan gemi adamının bu durumunu Anayasayla ve hatta insanlıkla bağdaştırmak mümkün değildir.

Türkiye'de mevcut işsizlik ve işverene kanunla tanınan koruyucu yetkiler gözönünde tutulursa, ücretlerin düşük bir seviyede taazzuv edeceği açıktır. Ayrıca kanun gemi adamını iş-

Millî İrade Demagojisi

BİR millî irade lafıdır gidiyor. Aslında bu söz bilimsel hiç bir değeri olmadığı isbat edilmiş adı ve köhne bir demagojiden ibarettir.

Millî irade nazariyesini ayakta tutmaya çalışmış düşünürlerin başında Rousseau gelir.

Oysa Rousseau'nun bu nazariyeyi işlediği «Toplumsal anlaşma» eseri en küçük bilimsel bir incelemeye dayanamayacak ölçüde çelişmelerle doludur.

Şimdi adı geçen eserden bazı çeşitli örnekleri verelim:

Rousseau bir yerde şöyle diyor:

«Millî irade hiç bir zaman değişmez, bozulmaz ve saf kalır.»

Bir başka yerde ise şöyle diyor:

«Nihayet devletin çökmesi yaklaşır ve devlet sadece bir kavram ve boş bir kağıttan ibaret kalır ve bütün yüklerdeki sosyal bağ koparsa, en aşağılık çıkara hayasızca millî iradenin kutsal adı verilirse bu takdirde millî irade yok olur. Herkes, gizli nedenlerin etkisi ile vatandaş değilmiş ve sanki devlet hiç mevcut olmamış gibi düşünür ve kanun namı altında özel çıkarları koruyan bir takım kuralları kabul edilir.»

Yine aynı eserde şöyle bir cümleye rastlıyoruz:

«Egemen millet oluştan bu egemenlik içinde bulunduğu için, her zaman olması gereken noktadadır yani tüm kusursuzdur ve asla kusurlu olamaz.»

Ve yine bir başka yerde şöyle diyor: «Kanun (yani millî irade) adı altında özel çıkarları kollayan, adaletle aykırı düzenler kabul olunabilir.»

Bu nazariyeye karşı en amansız tenkitleri yapmış olanlardan biri Duguit'tir.

Duguit, millî iradenin gerek doğrudan doğruya gerek temsilciler eliyle uygulanması durumlarında her iki şıkın da üzerinde durarak:

— Özel iradelerin dışında millî irade diye bir şey yoktur, diyor.

Sayet millî irade temsilciler eliyle kullanılıyorsa, gerçekte temsilci millî irade adı altında kendi iradesini kullanmaktadır. Temsilciye temsilcilik yetkisi oybirliği ile verilmiş olsa bile, temsilci millî iradenin değil kendi iradesinin emrindedir.

Sayet temsilci tarafından verilen bir emri bir tek kişi kabul etmezse, temsilci emri kabul etmeyenin arzusunun millî iradenin bir parçası olarak benimsemek zorundadır. Yok millî iradeden murat çoğunluğun iradesi ise o zaman ortada millî bir irade yoktur, çoğunluğun ve azınlığın iradesi vardır ki bunlar da özel iradelerin yekûnundan başka bir şey değildir.

Bu özel iradelerin çoğunluğu teşkil ettiği zaman gerçeği ifade ettiği iddiası ise hiç bir bilimsel esasa dayanmaz. Bu ancak bir kuvvet, hem de çokcasi kör bir kuvvet olabilir.

Ve Duguit soruyor:

— Neden matematikte, fizikte bir şeyin doğru olup olmadığını anlamak için çoğunluğun iradesi araştırılmıyor da sadece siyasette benimseniyor bu yol? Bir şey doğru ise herkes için doğrudur. Yanlış ise yine herkes için yanlıştır. Çoğunluğun oyu gerçeğin ifadesi için şaşmaz bir ölçü olarak alınmaz. Çoğunluk sırf çoğunluk olduğu için haklı veya haksız telakkî edilemez. Çünkü onun kendine mahsus ve onu

teşkil eden kişilerinkinden ayrı ne bir zekası, ne de bir iradesi vardır.

Bu aksaklıklar üzerine Rousseau'nun millî irade nazariyesini Esmein halk iradesi biçimine sokmaya çalıştı.

Yani egemenlik millet denilen kolektif bir olaya bağlanacak yerde, halen yaşamakta olan ve siyasi haklara sahip bulunan vatandaşların tümüne ait sayılacaktı. Bu nazariye de hemen iflâs etti.

Egemenlik bölünmez bir bütündür. Egemenliğin bölünmesi mümkün değildir. Halkı meydana getiren her kişi kendine düşen pay içinde egemendir. Yani bin kişi varsa ortaklıkta her kişi binde bir ölçüsünde egemendir. Böyle olunca bir fert çoğunluğun arzusuna uyarak bu hakkın nasıl vaz geçecekti?

Esmein her tenkide cevap yetiştirmeye çalıştı. Lafı uzatmamak için bunları teker teker buraya alıyorum. Sonunda başa çıkmadı.

B. de Villeneuve şöyle diyordu:

— Halk genellikle şu veya bu şekilde nüfuz sahibi olan veya iktidar mevkiine geçen bir şahsa veya şahıslara «Sürü içgüdüsüne» kapılıp tabi olur. Hiç değilse bu şahsa veya şahıslara baş kaldırmayı ya korkudan veya kendine güvenemediğinden göze alamaz. İşte bu takdirde gerçekte bahlis konusu olan tam anlamıyla bir halk iradesi değil, fakat halk üzerinde etkili olan şefin veya zümrenin iradesidir. Bundan başka, halk kitlesi, değil kamu çıkarlarını, hattâ bazan basit kişisel çıkarlarını bile doğru dürüst idrak etmekten aciz kişilerden meydana gelmektedir. Kitle dalma çığırkanlıkların, demagogların esiri olmuştur. Bu itibarla çoğunluk ne istediğini bilmez. İyi akımlara olduğu kadar, hattâ daha kolaylıkla, kötü etkilere de kendini kapırabilir...

Bunların hepsi burjuva düşünürleri arasındaki tartışmalarıdır. Hepsinde millî irade ve halk iradesi nazariyelerinin bilimsel değeri yoksun olduğunu ispatlamışlar fakat yerine de geçerli bir şey koymamışlardır...

Oysa sınıflı toplumlarda çoğunluğun saf ve arı iradesi diye bir şey yoktur. Çoğunluğun şartlandırma vardır. Çoğunluğun aldatma vardır. Çoğunluğa çok etken olan kapitalist sınıfın iradesini kabul ettirme vardır...

Bir toplum sosyalist düzene geçtikten ve sınıf ayrımını erittikten sonra orada da bilimin doğrultusunda ve bilimin çerçevesi içinde geçerli olabilecek çeşidinden çoğunluğun iradesi vardır ve böyle bir düzende çoğunluk bilimsel düşünceyi hazmedecek seviyeye çıkarılmaktadır.

Bu sebeptendir ki kapitalist toplumlarda yukarıda adlarını ettiklerimiz müelliflerin tartıştıkları çeşitten bir halk iradesi ortaya çıkmaz. Yani arı bir demokrasi olmaz.

Arı demokrasi sosyalist bir düzenden sonra halkın bütün baskılardan, bütün şartlandırmalardan kurtulması ve kendi kişiliğini kolektif bir ortamda gerçekleştirmek mutluluğunu duymaya başlaması ve bilimselliği anlamasıyla mümkündür.

Bugün Türkiye'de sık sık adı edilen millî irade sözü neresinden baksan gerçeğin üzerine oturmayan bir demagojiden ibarettir.

verence pazarlık kudretinden yoksun bırakılmaktadır. İşveren, gemi adamının bu düşük ücretinden hiçbir mahkeme kararı olmaksızın her ay üç günlük tutarında para cezası kesebilecektir. Bundan gayri işveren, gemi adamının yapacağı muhtemel bir zarar karşılığı olarak, ücretlerinden on günlük ücret tutarında bir kesinti yapabilecektir. Bu, insanın suç işleyebileceği düşüncesinden hareket ederek, kişinin cezaevine atılmasına benzermektedir. İşverene tanınan bu idari tasarrufu, C.H.P.'nin sağ kanadı alkışladı ve Anayasayla uygunluğu üzerinde de ısrarla duruldu.

İşçi Partisi milletvekilleri gemi adamının perişanlığı üzerine bina edilmiş Deniz-İş Kanununu, çalışanlar lehinde değiştirmek amacıyla 44 önerge verdiler. Zaten kanun, 57 mad-

deden ibarettir ve çıkarılması için de 6 yıldan beri uğraşılmaktadır. Adalet Partisi iktidarı, bu önergeleri yüzünden İşçi Partisine aklı gelmez isnatlarda bulundu. Önergeler reddedildi. Tasarı Adalet Partisinin beyaz ve İşçi Partisinin de kırmızı oylarıyla kanunlaştı. Bütün sıkı mücadeleye rağmen, Barbaros'un torunlarının zincire vurulması önlenemedi.

Dr. Yahya KANBOLAT

Çetin Özek
Tunaya ve
Necat Erder
açık oturumda

PROFESÖRLER DEMİREL'E HUKUK DERSİ VERDİLER

■ "Akhevveller sözü karacıübbeliler sözünü hatırlatıyor. Aynı sözlerin aynı sonuçları yaratmamasına dikkat etmelidir..."

"BİZ hürriyetleri korumak için kanun çıkarıyoruz" diyen Hasan Dincer'e ve Demirel'e beg bilim adamı, Prof. Tarık Zafer Tunaya, Prof. Turan Güneş, Prof. Münir Kapanı, Doçent Çetin Özek ile Doçent Necat Erder, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Derneğinin düzenlediği bir açık oturumda hak ettikleri eğitici ve öğretici karşılığı verdiler.

Toplantıya çağırılmış olduğu halde mazeteli dolayısıyla gelelemeyen Prof. Kubalı gönderdiği mesajda şöyle diyordu:

"— Uzun zamandan beri temel hak ve hürriyetleri koruma bahanesiyle hak ve hürriyetlerimizin en kutsalı olan, bize insan olma şerefini ve haysiyetini kazandıran düşünce hürriyetini baskı altına alma hazırlıkları yapılıyor. Bastının açıkladığı bir tasarıya bakılırsa, yapılmakta olan şey, bir terör rejiminin hazırlığıdır. Bir olağanüstü hal rejimi yaratılmaktadır."

Tasarının ceza hukuku açısından incelemesini yapan Çetin

Özek ise karşılaşacağımız komik sonuçları da belirterek getirilecek tedbirlerin iler tutar yerini komadı:

"— Tasarıya göre, mühendisler avukatlardan çok işe yarar dediginiz zaman, üç yıldan beş yıla kadar hapse girebileceksiniz... Milli takımın yediği golü yazmanın milli güvenliği sarsma suçundan karşılığı bir yıldan üç yıla kadar haptir. Toplatıldığı Resmî Gazete ile ilân edilmiş bir kitabı otobüste okurken yakalandığınızda yasak kitap taşımaktan ötürü bir yıldan üç yıla kadar hapis yatacaksınız. Tasarı ile İtalyan faşistlerinin yaptığı gibi özel mahkemeler kurdurulmakta, suçüstü yoluyla cezalandırılmaya gidilmektedir. Tasarı birlikli müessesesini de kaldırıyor. Komünizmin tanımlanmasını Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerine bırakıyor. Bu maddelerin anayasaya uygunluğunun gerekçesini ise, Anayasa Mahkemesi iki yıldır açıklayamamıştır. Büyük bir mahkemenin

altından kalkamadığını, başkalarına bırakıyor. Tasarıya ilerici güçlere karşı maddeler konmuş da, 163. maddeye, irticaa dair hiçbir hüküm konmamıştır.

Kendi sınıf egemenliklerini sürdürmek için bu tasarısı getiriyorlar. Anayasa Mahkemesi,

141 ve 142. maddelerin içinden, metodu değil, fikri cezalandırmak istediği için çıkamamıştır. 1961 anayasasından sonra Türkiye'de bir bilinçlenme olmuştur. Bu bilinçlenmeden egemen sınıflar korkuyorlar, sınıf çatışması var diyorlar. Sınıf çatışması sosyal bir vaktadır. Bunu inkâr edemezsiniz. Sınıf çatışması haddizatında emperyalist kuvvetlerle ve onun araçları ile olmaktadır.

İkide birde biz sandıktan çıktık, istediğimizi yaparız, diyorlar. Evet sandıktan çıkma ama, bu sandık hokkabaz sandığı değil ki..."

Prof. Münir Kapanı:

"— Bu tasarı bir hukuk ucubesidir. Anayasaya, hukuka, ahlâsime, sosyal ve politik bilgilere sırt çevirmiştir. Bugünkü sosyo-politik şartlar altında bu tasarı gerçekleşemez."

Prof. Turan Güneş:

"— Böyle bir tasarı var mı, yok mu tartışması açtılar. Böyle bir tasarı vardır. Bir kaç kişinin kafasında kotarılır, kararlaştırılır, sonra ötekilerin haberi olur. Geçmiş devirlerden bunu biz çok iyi biliyoruz. Böyle bir tasarı AP Grubu'ndan olduğu gibi çıkar, milletvekilleri de virgüllerini, noktasını tamamırlar. Sosyoloji kanunlarına karşı durulmaz. Bu kanuna karşı çıkanlar, sonunda kazanacak."

Prof. Tunaya:

"— Sayın Başbakan son demecinde bize anayasa dersi verdi. 1959, 1958, 1956'lardan korkmayız, diyor. Başbakanlar bir çok şeylerden korkmazlar ve korkmamalıdır. Ancak korkacakları bir şey varsa o da tarihtir. Başbakanın sözlerinde ister istemez bir geriye gidiş var-

dır. Akhevveller sözü, karacıübbeliler sözünü hatırlatıyor. Aynı sözlerin aynı sonuçları yaratmamasına dikkat etmelidir. Dünyanın hiçbir yerinde bir insan altı ayda profesör olamaz.

GENÇLER TASARIYI YAKTILAR

Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı adındaki terör tasarısına karşı gençliğin tepkisi de devam ediyor. Ankara Üniversitesi Talebe Birliği tasarıya hâkim zihniyeti protesto eden bir bildiri yayınladıktan sonra İstanbul'da da TMTF İkinci Başkanı Faruk Yalın, Teknik Üniversite Talebe Birliği Başkanı Baykan Kalaba ve Yüksek Teknik Okulu Kongre Başkanı Ertan Pehlivan, terör tasarısını, 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilân edildiği Gülhane Parkı'nda yaktılar.

Tanzimat Fermanı'nı okuyan Mustafa Reşit Paşa'dan İstibdat Fetvası yazdıran Süleyman Paşa'ya... İşte, Türkiye'nin 128 yıllık özgürlük mücadelesi...

Ama altı ayda başbakan olabilir. Bunu unutmamak gerekir."

Doç. Erder ise "Bu tasarı üzerinde, Türkiye'nin dışındaki çıkar düzeninin de etkisi vardır. Tasarı kanunlaştığı takdirde, uygulanmasını engelleyecek değerlendirmelere gidilecektir. Temenni ederiz ki, buradaki sözlerimiz iktidar için bir uyarı mesajı olsun" dedi.

Halkoyunun gösterdiği şiddetli tepki karşısında Dincer'in özene bezene hazırladığı Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu'nun Meclis'ten geçmesi ihtimali, geçen hafta oldukça zayıflamış görünüyordu. ANT'nın açıkladığı metin, sadece AP'nin sağduyu sahibi milletvekilleri arasında değil, Demirel'in iktidar ortağı olarak gösterilmeğe çalışılan yüksek komutanlar arasında da tepki yaratmıştı. Gerçi aşırı akımlara karşı tedbir istenmişti ama, Dincer "vur" denince öldürmüştü... Hafta kapanırken anayasa düşmanları cephesi tam bir bozgun halini gösteriyordu.

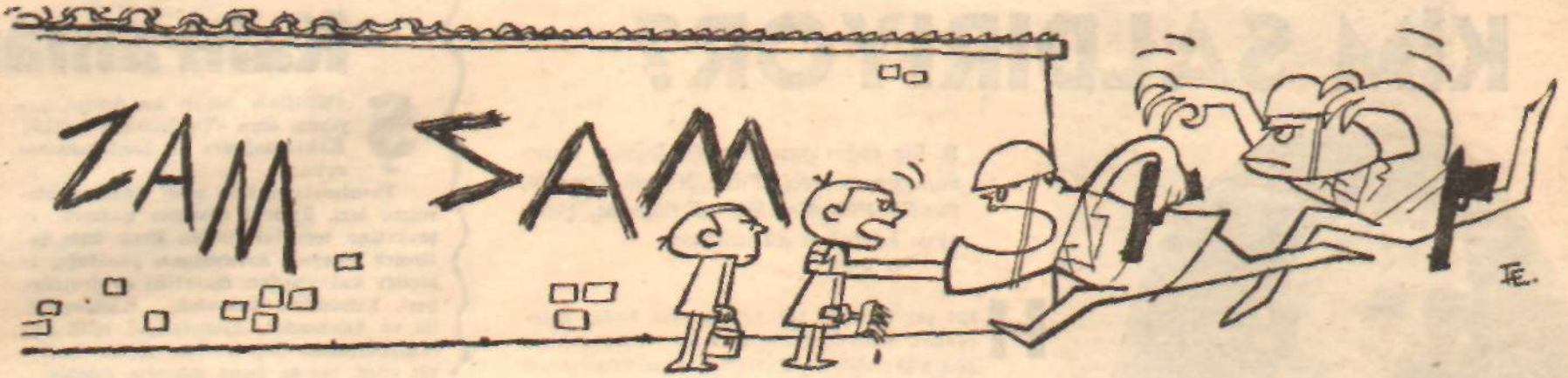
Amerika, Türk aydınlarını fişliyor

50 Bin askeriyle işgal altında bulundurduğu Türkiye'deki durumunu daha da sağlamlaştırmak üzere Amerikan emperyalizmi bugün bütün imkânlarını seferber etmiş ve geniş bir fişleme kampanyasına girişmiştir.

Missouri Eyaletinin St. Louis şehrindeki Washington Üniversitesi Tarih Bölümü'nden Robert Kolej mezunlarına, Joseph R. Rosenbloom imzasıyla gönderilen 3 Mart 1967 tarihli anket kâğıtlarında çocuklarından dedelerine kadar bütün aile fertlerinin özellikleri sorulduktan sonra şu hususların da cevaplandırılması istenmektedir:

Hangi partiye, niçin tutuluyorsunuz? Yabancı ülkelere hangi maksatla ve ne kadar süre için gittiniz? Dininiz, mezhebiniz nedir? Din Türkiye için zararlı mı, faydalı mıdır. Dinde reform yapılabilir mi? Türkiye'nin ekonomik, sosyal, politik alanlarda, eğitimde ve dış ilişkilerde başlıca ihtiyaçları nelerdir. Amerika Türkiye'ye nasıl yardımcı olabilir? Kemal Atatürk'ün eğitim, din, sanayi, tarım ve politika alanlarındaki devrimleri iyi mi, kötü mü olmuştur? Türkiye Atatürk'ten bu yana gerilemiş mi, ilerlemiş midir? Türkiye kendisine hangi ülkeyi, niçin ve ne şekilde örnek almalıdır?

Amerikan üniversitelerinin yabancı ülkelere bu gibi araştırmalarının doğrudan doğruya CIA'nın arşivlerinde dosyaya girdiğini bilen Türk aydınları bu küstahça soruların sahibine herhalde hakettiği cevabı vereceklerdir.

— Siz gidin de Süleyman Demireli yakalayın, biz zam yapmıyoruz, yazıyoruz!..

BİLİM ADAMLARI, MİLLÎ SANAYİ VE SOSYALİSTLER

FETHİ NACİ

GEÇEN hafta, Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu tasarısı hakkında ne düşündüğü sorulan Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Sabahattin Özbek şöyle diyordu: «Ben ziraatçıyım. Be ne bileyim. Bana ziraat hakkında sorun, söyleyeyim.»

Aynı soru, birtakım ünlü tıp bilginlerimize sorulsaydı, sanırım onlar da öyle cevap verirdi: «Biz hekimiz. Tıp hakkında sorun, söyleyelim...»

Ne var ki hekimlerin kurdukları DEVA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.'ne karşı yabancı ilaç şirketlerinin, yabancı şirketlerle işbirliği halindeki yerli şirketlerin başlattıkları kampanya üzerine tıp bilginlerimizin, tıp dışında birtakım önemli konularda da fikirleri ileri sürmeğe başladıklarını gördük. Bu durum karşısında, bilim adamı olmayı (Tabiat bilimleriyle ilgili bilim adamlarını kast ediyorum.) kabuğuna çekilip sadece kendi konularıyla uğraşmak sanayinin uyanmaları için, gerçek bilim adamı sorumluluğunu müdrik kişiler haline gelmeleri için galiba Türkiye'ye özgü yeni yollar bulmak gerekecek. Mesela Prof. Sabahattin Özbek, arkadaşlarıyla birlikte bir gübre fabrikası kursa ve yabancı şirketlerin rekabetiyle karşılaşsa herhalde kolay kolay şimdi kullandığı ağzı kullanamazdı!

D EVA'nın gazetelerde yayımlanan «açıklaması», gerçekte, Türkiye'nin hızla sanayileşmesi yani kalkınması için tutmak zorunda olduğu yola aykırıdır. «Mütevazı tasarrufları yeni sermayeler halinde toplayarak verimli kılmak suretiyle memleketin ekonomi hayatına hizmet etmek», kapitalist kalkınma yolunu seçenlerin sık sık tekrarladıkları bir palavradır. Bu yoldan kalkınmış bir tek az gelişmiş ülke gösteremez kimse!

Fakat DEVA'nın açıklamasında hayli ilgi çekici başka sözler de var: «O halde bugün yapılmakta olan mücadele, bazı yabancı firmalar ve daha da acısı onlarla işbirliği halinde olup temin edilen kârları münferiden bir kaç kişinin cebine imekte olan bazı

firmalar ile, kârları çok mütevazı nisbetlerde ve sosyal adalet ilkelerine uygun olarak, binlerce kişiye taksim edilmekte olan millî ilaç firmaları arasında cereyan etmektedir.»

Kârların ortaklar arasında -bu ortakların sayısı ne olursa olsun- bölünmesinin sosyal adaletle bir ilişkisi olmadığı bir yana bırakılırsa, hekimlerimiz sosyalistlerin bunca yıldır anlatmaya çalıştıkları birtakım gerçekleri nihayet anlamışa benzerler. Ayrıca, büyük harflerle yazılan TATLI KÂRLAR (Tabii yabancı şirketlerin!), İbrahim Ethem Kimyaevi'nin yarı hissesini satın almayı «memleketimizin en eski ve en maruf millî ilaç firmasının bir yabancı ele geçmesine mani olmak» şeklinde göstermek, ve daha başka ifadeler sosyalist yazarların, sanayicileri hayli uyandırdığını gösteriyor!

Ne var ki, Türk sosyalistleri, benimsedikleri ve övdükleri kalkınma yolu yanlış da olsa DEVA'nın ve bütün millî sanayicilerin yanındadırlar. İlaç sanayiinde de göstermişlerdir bunu, kaçak porselen ithalatında da, asit asetik davasında da (ki, mahkemesi devam etmektedir), sabun sanayiinde de! Türkiye'de, bugünkü tarihi dönemde, kapitalistlerden çok sosyalistlerin millî sanayicilerden yana olduklarını söylemek bir paradoks gibi gelebilir; ama bu, gerçeğin ta kendisidir.

Türkiye'de millî sanayie karşı olanlar sosyalistler değil, kapitalistlerdir. Ne var ki bizde «kapitalistler» sözü üzerinde gereğince durulmamış, çeşitli kapitalist grupların nitelikleri derinliğine araştırılmamıştır. «Kapitalist» denince akla sadece «kompradorlar» gelmektedir. Kompradorlar, Türkiye'nin sanayileşmesiyle değil, yabancılarla işbirliği yaparak, Türkiye'nin içinden ve dışardan soyulmasıyla ilgilidir. Bunun için «kapitalist» sözü ile «komprador» sözünün eşanlamlı olarak kullanılması birtakım karışıklıklara yol açmaktadır. Oysa kompradorlarla çıkarları çatışan bir kapitalist grup vardır: Millî sanayiciler. Çılız da olsa, güçsüz de olsa, henüz Odalar Birliği'nden ayrı bağımsız bir Sanayi Odaları Birliği kuracak bilince erişememiş de olsa millî sanayici-

ler vardır. Ve bunların çıkarları, emperyalistlerin ve kompradorların çıkarlarıyla çelişme halindedir. Bu küçük grubun bilinçlenmesi demek millî sanayicilerin antiemperyalist cephe içinde yer almaları demektir.

A MA bu gelişmeyi önleyen etkenler de az değildir. Bir kere, millî sanayiciler, işçi hareketlerinden öfkünkte, bunun için antidemokratik, gerici iktidarlara desteklemek gereğini duymaktadırlar. Sonra, yabancı sermaye ile çatışmak yerine yabancı sermaye ile ortaklık yolları aramak, günlük çıkarlarına daha uygun gelmektedir. Ve nihayet sosyal menşeleri, ticaretle olan yakın ilişkileri onları gerçek bir «millî sanayici» tutumu takınmaktan uzaklaştırmaktadır. «Türkiye'de özel sanayi alanındaki müteşebbisler ve teşebbüsler» adlı incelemede Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Arif Payaslıoğlu, durumlarını incelediği müteşebbislerden yüzde 37,7'sinin daha önce ticaretle, yüzde 11,8'inin da babalarının yanında ticaretle uğraştıklarını tesbit etmiştir. Ayrıca, aynı incelemede, birçok sanayicinin bir yandan da ticaretle uğraştığı belirtilmekte ve şöyle denmektedir: «Bu suretle bir defa daha Türkiye'de sanayiciliğin başlı başına bir faaliyet alanı olmaktan ziyade gerek menşei, gerek mahiyeti, gerekse yürütülmesi itibarıyla ticaret ile yakın ve sıkı bir bağlık gösterdiği ortaya çıkmaktadır.» (s. 64 - 65).

MİLLÎ sanayicilerin iç yapıları bakımından bu gelişme durumları, onları kimi zaman emperyalistlerle, kimi zaman kompradorlarla, kimi zaman toprak ağalarıyla işbirliğine itmektedir. Ama gerçek çıkarları bu zümrelerle çatıştığı zaman hiç de ihmal edilemeyecek davranışlar göstermektedirler. Yabancı sermayeye ve işbirlikçilerine karşı savaşlarında Türk sosyalistleri elbette millî sanayicilerden yanadır. Ama bu, sosyalistlerin, işçi sınıfının haklı davasını, millî sanayicilerin hatırı için bir yana bırakacakları anlamına gelmez.

MİLLÎ DEĞERLERE KİM SALDIRIYOR?

NAMIK KEMAL
(Necip Fazıl'ın yeni hedefi)

■ Bir sağıcı gazetede Adıdeğmez imzasıyla yazan Necip Fazıl, Namık Kemal'e, Tevfik Fikret'e, Mithat Paşa'ya, Şinasi'ye küstahça döl uzatıyor

HER şey önceden belliydi. Buraya kadar gelecekleri, milli değerlerimizi de batıracakları gün gibi belliydi. Yirmi beş otuz yıldır bunu gerçekleştirmek için ellerinden her geleni yapıyorlardı. Bütün çabaları buraya kadar gelmek içindi, geldiler.

Biz diyoruz ki, kapitalizm, beynemilî bir soyguncu şebekesidir. İçteki ve dıştaki güçleriyle milletleri imhaya çalışır. Bilhassa sömürme, boyunduruğu altına almağa başladığı milletlerin kültürünü yoketmeğe yozlaştırmaya çalışır. Milletlerin kültürlerini öldürmeden, yozlaştırmadan onları sonuna kadar sömürmek mümkün değildir.

Yirmi otuz yıldır böylesine bir sömürgeci oyununun karşısındadır Türk milleti. Sinsi sinsi kültürümüzü, milli benliğimizi kemirdiler önceleri... Sonra milli değerlere geldi sıra... İlk önce sömürgecilere karşı insan tarihinin en etkili savaşını vermiş Atatürk'ü ele aldılar. Tarihimizin en büyük kahramanlarından birisini bütün cepheleriyle çürütmeğe çalıştılar.

CERÇEVE

Kahramanlar

ŞİMDİDEN bütün Anadolu'ya yayılmış olan «Tarihimizde sahte Kahramanlar» konferansının ruhu:

Tanzimattan beri milli kahramanlarımız, bizi, Kanunî devrinin başmet ve sevketine ters tarafından denk hale getirmek isteyen Avrupaiyon yontuğu «biçtiği kuklajardan ibarettir. «deyirder» beri, Yahudilik, Masonluk, Kozmopolitlik ve Allahsızlık (ajan)larıyla, milli kahramanlarımızı hep Avrupa tayin ve tespit eder, biz de buna inanırız. Edebiyat ta... Na... Kemal... Tey... emizli

Atatürk'ten sonra bu milleti ayakta tutan, sömürgecilğe karşı direnen, milleti millet yapan kimimiz var? Milletin benliğine kavuşması için canını, kanını vermiş kim var? Milletin özgürlüğü için çalışmış, can vermiş kim var? İşte sömürgeci ve sömürgeci usakları onları hedef aldılar.

Kim var, Namık Kemal var. Gelsin öyleyse Namık Kemal... Ne yapmış Namık Kemal? Bu milletin özgürlüğü için döğüşmüş. Bu yola baş koymuş. Bu uğurda can vermiş. İnsan tarihinin belki de en büyük öfke şiirini yazmış. Özgürlük bayrağı olmuş. Zulme, geriliğe, karanlığa karşı en büyük isyanı olmuş. Ve millet onu bayrak yapmış. Demek ki, Namık Kemal gibi bir bayrak yıkılmadan, yok edilmeden Türk milleti

Öğretmenler, Kardeşlerim...

BİR şey daha biliyorum.. Sürgünden de beter.. Ellizden alacak ekmeğin korkusundan da beter. Aşağılanmaktan, dayaktan da beter.. Beterin beteri.

Size olmadık iftiralar ediyorlar. Size öğretilerinizi, dost, yavru, kardeş bildiğiniz öğretilerinizi düşman ediyorlar. İftiralarla halkı size düşman ediyorlar. Bunca belâlar ki, muthuluğumu istediğiniz halk yüzünden başınıza geliyor. Çevrenizi size düşman ediyor, dünyayı yaşamaz ha'e getiriyorlar. Ve bunu da polis marifetiyle yapıyorlar. Benim başıma gelenleri, o küçücük kasabada, hep polis getirdi. Ondan dolayıdır ki, şimdi Anadolu'nun köylerinde küşesinde başınıza gelenleri biliyorum. Yaşadığınız Cehennem hayatını biliyorum.

Doğrudan yana musın, halktan yana musın, milletteli, vatansever misin, bilenden yana, Atatürk'ten yana musın on parmaklarında on karnı.. İftiralar-dan iftira beğen. Zulümlerden zulüm...

Önce öğrencilerini sana düşman ederler.. Sonra masum halkı.. Bir polis şöyle esrarlı, yarı tehditli sana yakınlık gösteren halktan birisini küseye çeker, gözlerini belerterek, zavallı adamı büyük bir tehlike içindeymiş gibi, ona acıyormuş gibi bir tavır takınarak:

«Sen falanca öğretmenle sıkı fikrimişsin ha! Öyle mi? Aman deli misin? Aman ha, aman ha! Aman ha, aman! Ayağın denk al. Biliyoruz sen temiz adamsın. Hiç bir bezde tarafın yok. Onun için söylüyoruz sana.. Çok gizli yoksa.. Öğretmen de size bunu söylediğini duyuyorsun.. Yoksa isimiz berbat olur. Suç üstünde yakalayamayız öğretmeni. Bunu sana acıdığımız için söylüyoruz, aman öğretmen duyarsın. Kurunun yanında yaş da yansın diye sana en büyük sırrımızı açıyoruz. Öğretmene zinhar bunu duyurma. Onunla da ilgili kess der.

En yakın dostu öğretmene selâm vermez. Polis böyle birkaç kişiyi çeker, onlara da söyler. Onlar da öğretmene selâm vermezler. Sonra öğretmen de içinde bütün kasaba işi duyar. Polislin, yönetici sınıfın istediği de budur. Artık

istenilen olmuş, öğretmen tehlikeli bir kişi olmuş çıkmıştır halkın gözünde. 1959 yılında Nurullah Hancılar adındaki Kadiri Ortaokul Müdürünün başına gelenler, dünyada hiç bir insanın başına gelmemiştir. Dünyada hiç bir yönetici sınıf hiç kimseye bu zulmü, bu gaddarlığı yapmamıştır.

1950 yılının Nisan aylarıydı. Ben içerdeyim. Ağalar benim için Çukurova'da inanılmaz, alçakça bir cadı kazanı kaynatıyorlardı. Ne Rus casusluğum kahıyordu, ne tebsizle konuştuğum. Öyle bir vatan haini idim ki üstüme hain yok..

Ben hapse girmeden önce Kadiri Ortaokulundaki bir bayan öğretmen coğrafya dersinde Sovyetler Birliğini anlatırken komünizme geçmiş.. Sonra da beni ele almış, demiş ki:

«Burada da bir komünist var. Hani şu arzuhalci Kemal var ya, işte o.» Bir çocuk, akrabalarından birisinin çocuğu olacak:

«Öğretmenim..» diye sormuş, «ne biliyorsunuz onu komünist olduğunu?» Bayan öğretmen karşılık vermiş:

«Benim babam Adana Emniyet Müdürlüğü komiserlerindendir. Ben bilimeceğim de kim bilecek..» demiş. O böyle deyince de tekmil akar sular durmuş. Akırla çocukları bu konuşmayı bana geldiler söylediler. Ben de kızdım.

Bir gün Belediye parkında otururken vardım Ortaokul Müdürü N. Hancılar'a:

«Siz Ortaokul Müdürünüz değil mi?» diye sordum.

«Evet..» dedi.

«Size bir şikâyetim var.. Sizin coğrafya öğretmeni bayan..»

Söylediklerini anlattım. Sınıfta benim aleyhime konuşmakta devam ederse öğretmeni mahkemeye vereceğim, dedim.

«Orası Ortaokul mu politika kürsüsü mü?»

Ortaokul Müdürü Hancılar çok kızıldı.

«Bayan öğretmen iyi bir kızdır. Bunu nasıl yapmış acaba?» dedi. «Ona söylerim..»

Bir daha da Ortaokul Müdürünü hiç görmedim. Daha önce de hiç tanınmamıştım. Adımı ilk ve son görüyordum. Kasaba Ağaları bizim bu konuşmamızı allamışlar pullamışlar. N. Hancılar'ı azı bir komünist yapmışlar, benim büyük teşkilâtına başlamışlar. O zaman her hafta bir miting yapıları. Gene bir Salı mitinglerini yapmışlar. Komünist yuvası Ortaokula yakmak için de on teneke benzîn hazırlamışlar. Bu sıralar ben Kozan hapisesindeyim. Ağalar önce mitingcilerle Ortaokulu bastırmışlar. Şu çok ünlü petroleu Aydın Bolak var ya, o da o zamanlar Kadiri Kaymakamı. Kaymakam, etmeyin eylemeyin diyecek olmuş mitingcilerle. Saçlarından tuttukları gibi Kaymakamı sürüklemeye başlamışlar. Derken Ortaokul Müdürünü yakalamış, linç etmişler. Müdür bu linçten ölmemiş, ölmemiş ama.. İşin gerisi korkunç..

İçerde duydum ki Hancılar'ı Kozan Memleket hastanesine yatırmışlar. Hancılar sanırsam birkaç ay hastanede yattı. Çok tehlikeli zamanlar geçirmiş, ölümden zor kurtulmuş adamcağız. Sonra ne oldu biliyor musunuz, sonra ne oldu? Bundan sonra da adam aylarca Kozan hapisesinde yattı. Sonra da beraat etti. Ya, beraat etti. Hiç bir suçu yokmuş. Üç dört ay hastane.. Ölümlerden ölüm beğen.. Beş altı ay da hapise.. Sonra beraat.. Sonra bir de göğsünde koshocaman bir «Komünist» damgası.. Bu dünyanın en köksüz sınıfı, en maymun sınıfı, gayri milli Türk burjuvasının adaletidir. Adaleti- dir işte.

Bir şey daha yazayım size kardeşler, göreceksiniz ki şimdiki hayatınıza anlattıklarım ne kadar uyuyor. Kasaba dayken bana epeyce mektup gelirdi. Ankara'dan atılan bir mektup komşuya beş günde gelmişse, bana on beş günde gelirdi. Bir ara bana mektup gelmez oldu. Bir ay, iki ay mektup gelmedi. Benim de kafam kızdı, Candarın Komutanına gittim, dedim ki, «Ver-sene mektuplarımı. İki ay da mektup tutulur mu?» Komutan çekmecesini açtı, mektuplarının önüne attı, «Kusura

kalma..» dedi. «Çavuş izni de.. Ben de elim değip de mektuplarımı okuyamadım..» Mektuplarımı bana gelmeden önce karakola gittiğini tekmil kasaba da, ben de biliyordum.

İşte şimdi, sizin hayatınız, böyle bir Cehennem içinde. Mektuplarınız okunuyor. Halk sizlerden uzaklaştırılıyor. Bir cadı kazanı ki, deme gitsin.. Çamur bataklığına her gün sokup çıkarıyorlar her birinizi. Öfkeden, acıdan, haksızlıktan boğuluyorsunuz. Şartlarınız gittikçe ağırlaşacak. Bunu da ben söylüyorum. İnsan soyunun en viedansız, en soysuz, en köksüz sınıfıyla karşı karşıyayız.

Bu çıkaret, sömürücülerin Türkiye'deki kolları sınıf memleketimizi ve memleket severleri kahretmek savaşında. Her türlü iğrenç silahı kullanıyor. Kullanacak. Dayanılmaz, iğrenç silahlar bunlar.

Öğretmenler, kardeşlerim, dayanacakmış, başka çareniz yok. Bunların Ağababalarına karşı Çanakkale'de on binlerce aydın döğüşü ve şehit düştü. Onlar bizim kardeşlerimizdi. Kurtuluş savaşında da öyle.. Onlar bizim kardeşlerimizdi.

Onlar her şeyi yapacaklar. Kahredecekler bizi. Onlar ki vatanlarını beş on kuruşa satmışlar. Yurdunuza isgal güçlerinin bayraklarını kendi elleriyle dikmişler. Onlardan her şeyi beklemeliyiz. En kıymetli varlığını, yurdunu peşkeş çekenlerden her şeyi, her kötülüğü, her an beklemek gerek.

Bu toprakları yeniden kurtarmak, tarihine layık bir yere yeniden getirmek için çok acı çekeceğiz, çok gözyaşı dökülecek. Ama kurtulacağız. Yurdunuzun kurtuluşunu görmek, bir gün bu günü mutlaka göreceğiz. Mutlu, bağımız, büyük bir Türkiye için çaba harcamak, bir gün böyle bir Türkiye'ye mutlaka ulaşacağız. Bütün acıları unuttacağız. Bütün kötülükleri..

Öğretmenler, kardeşlerim, acılar içindeyiz.. Güleceğiz.

Zafer toprağını unbr.

Yaşar
Kemal

Adıdeğmez

Harımız

İsa (Mason) yularını taşır. Şu anda davanın tahli ve tecrit taahhüdünden, âni ve teassüri bir terve temin üstübiyle haber verelim ki arın hepsi, mâsum ve bembeyaz toprakları hasın meclislerle afuklar-çobanını çağırın bu milletin aha-i ismetine girmiş, meşum ve kapkara kurtlardan başka bir şey değildir. Bu büyük fikri ve tarihi inkılâp; bunların zümre zümre ve şahıs şahıs mas-kinin yüzlerinden düşürüldüğü an da gelmiş olacaktır. O zaman, bu temizliğe altından, bütün bir yuzuh halinde kurtuluş yolları meydana çıkacaktır. Bekleyelim ve Allâha yalvaralım.

Bâbîâlîde
Sabah'ta
Adıdeğmez'in,
milli değerlere
saldıran yazısı

Emperyalistlerin boyunduruğu altında sonuna kadar tutulamaz. Öyleyse ilk önce Namık Kemal'i öldürmek gerek.

Sabah adındaki, bir kapitalistin çıkardığı satma-kan gazetedeki köşesinde Adıdeğmez, nam-ı diğer Necip Fazıl, süper müşrit "Kahramanlarımız," diye bir yazı yazmış. Bu yazıda süper müşrit, "şimdiden bütün Anadolu'ya yayılmış, "Tarihimizde sahte kahra-manlar," konferansının ruhunu veriyor. Kimmiş bu sahte kahramanlar? Kim olacak, Namık Kemal... Kim olacak, Şinasi... Kim olacak, Tevfik Fikret... Kim ola-cak, Mithat Paşa... Kim olacak?..

Süper müşrit kasaba kasaba dolayıp Anadolu in-şasına bunların sahte kahramanlıklarını anlatıyormuş, bunları çürütüyormuş. Ve onların sahte kahraman ol-uklarını da bütün Anadolu'ya kabul ettirmiş. Öyle yazıyor.

Ne diyelim, ödevini yapmış. O gazetede adama boşuna yazı yazdırırmı? Bu dünyada herkesin bir ödevi var, süper müşridinki de milli kahraman çürüt-mek... Onları sahte kahraman yapmak.

Elbet onun boğdurdugu Mithat Paşa, büyük kah-raman Mithat Paşa sahte kahraman olacak. Mithat Paşa yıkılmadan bir milletin hürriyeti yıkılmaz. El-bet Mithat Paşa'yı yıkma ödevlerini yerine getirecek-ler. Beynelmilel kapitalizmin emrini yerine getirecek-ler.

MİTHAT PAŞA
(Varun devrimcilere)

Elbet onlar için, "boynunda masonların yularını taşır," diyecekler.

Ve elbet elbet, onlar için şöyle konuşacaklar: "Bu milletin harim-i ismetine girmiş, meşum ve kapkara kurtlardan başka bir şey değildir; ve en büyük fikri ve tarihi inkılâp; bunların, zümre zümre ve şahıs mas-kelerinin yüzlerinden düşürüldüğü an vücuda gelmiş olacaktır. O zaman, bu temizliğe altından, bütün bir yuzuh halinde kurtuluş yolları meydana çıkacaktır. Bekleyelim ve Allâha yalvaralım.

Uzak görmüyoruz."

Namık Kemal. Bu milletin (harim-i ismetine) girmiş kapkara kurt!

TE KZİP AJAN DEĞ İL SENDİK

Acıdır. Kimliği: AHMET MUŞLU, Muşlu olup hacı Ali zâdelerden Jandarma kumandanı Abdülveli efendinin oğludur. Abdülveli efendi Gediz kumandanı iken egraffan Halil efendinin kızı ile evlenmiştir. Ahmet Muşlu böyle Türk ana ve baba'dan aslen ve neslen Türk olarak Gediz'de dünyaya gelmiştir. Babası, Moskoflar'la ve di-ğer emperyalistlerle savaşmış şerefli bir asker-dir.

Ahmet Muşlu, Gediz'den Muş'a, oradanda da İstanbul'a gelmiştir, talebeliğinde okul ve şahsi masraflarını fabrikada çalışarak kazanmıştır. Va-tani görevlerinden sonra iş hayatına atılmış ve çalıştığı iş yerinde işçi baş mümessil olarak gö-rev almış, diğer fabrikalardaki işçi mümessil-leri ile de anlaşarak çikolata ve şekerli sanayi işçilerini bir sendika çatısı altında toplamak te-sebbüsünde bulunmuştur. Neticede bu günkü ismi ile Teksif sendikasının Cağaloğlu - Cemal Nadir sokak 4 numarada kuruluş hazırlıklarını tamamlamış. Kardeş sendikaların yardımları ile res-men kuruluşunu gerçekleştirmiştir.

Teksif II kongresini 1951 yılında akdetmiş kardeş sendikalarından bilhassa İstanbul İşçi Sen-dikaları Birliği başkanı Şeref Hıvel ve Teksif başkanı Bahir Ersoy, Mehmet Güler ve bu gün-kü Liman-Dok. Sendikası başkanı Mahmut Yü-ksef'in tavsiyeleri ile bu kongrede İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin idare heyetine seçilmiştir. Muşlu'nun başkanı bulunduğu sendika kongre kararı ile birliğe girmiş, delegelerin reyleriyle Muşlu idare heyetine girdiğine göre (BU SEN-DİKACI BİR AJANDIR) makalesini yazan fakat imza atmaktan çekinen yazar yukarıdanberi izahına çalıştığımız kuruluşun ve başkanın mü-dahalesini alkışlamış bir kimsedir. Sonra bu kimse Muşlu'yu da kendisine uydurmaya çalış-mış, bundan muvaffak olamayınca Muşlu'yu bal-talamak istemiştir. Bu yazar diyor ki: İlk kon-gresini 1951 de yapan sendika kısa sürede hızla teşkilatlanmıştır. Ancak, Sendikamız mali duru-munun bozuk olması sebebiyle Muşlu'nun yapı-tığı harcamalar Sendika üzerindeki güpheleri da-ha da artırmıştı. Muşlu, çok masraflı bir hayat yaşıyor, çevresine ölçsüz ikramlarda bulun-u-yor, bu yüzden çeşitli dedikodular çıkarıyordu. Söyle: bahsettiğin tarihlerde beni hangi eğlence-de gördün ve hangi ölçsüz masraflardan bah-sediyorsun. Ücretimin azlığına rağmen etrafım-dakilere ikramda bulunuyormuşum... Şayet elim-deki lokmayı fakir vatandaşlarımla paylaştığımı söylemek istiyorsan iyi bil ki şimdi lokmamı de-ğil kazanımın bütününe yoksullarla paylaşmak-tayım. Muşlu, kumar mı oynamıştır, gönül mü eğlendirmiştir ki aşırı harcamaları olsun; kon-grede bir iş veren'in şantaj yaptığını söylediğini yazıyorsun, işverenlere çatıştığım kongrede konu-şan işveren Besler Çikolata'nın sahibi sayın Be-hiç Besler'di. Konuşmasında biz kongreye misa-fir olarak geldik, fakat sendika başkanı Ahmet Muşlu bey yapmış olduğu sert konuşmalarla

Mithat Paşa. Kapkara kurt!

Bir insanın dili buna varıyor, bir takım insanlar bunu dinliyorlarsa, bir milletin vatanperverlerinden buna karşı hiç bir tepki gelmiyorsa, emperyalistler o memlekette yapacaklarını yapmışlar demektir.

Ne diyor, süper müşrit, inanla, asla sevkile, ne diyor, UZAK GÖRMÜYÖRÜZ, diyor.

Bu gidişle Namık Kemal'lerin, Mithat Paşa'la-rın, irili ufaklı öteki milli kahramanların sonu yakın. Bu gidişle bu milletin sonu yakın demek istiyor süper müşrit.

adeta bizi tehdit ediyor demiştir, yazarın konu-şmaları değiştirerek beni suçlamaya çalıştığı or-tadadır, o kongrede bulunan şerefli üyelerimiz ve sayın işveren hayatıdır. Vazar 5 işyerinin ismini vererek oralardan teberrü aldığımızı ya-zıyor, kendisine soruyorum: Sendikama ve şah-suna gayri meşru tek kuruş aldığımı biliyorsa ispatlasın, ispat hakkı tanıyorum.

1953 yılında Türkiye'de ilk profesyonel sen-dikacılığın doğrudur. O tarihte Sendikacılığı be-nimsenmek insana leke değil, şeref kazandırır. Yazarın iddia ettiği gibi 1954'de işverenlerle be-raber Sendika heyetimiz Ankara'ya gitmemiş-tir. O sıralarda işyerlerinde ham madde yoklu-ğundan mecburen işçilerin işlerine sonverilirken o günkü Devlet büyükleri ile görüşmek üzere başkanlığımızda bir heyet Ankara'ya gitmiş ham madde tahsisini çıkartmıştır. Gerek şahıs, gerek Sendika olarak bunun karşılığında kimseden mad-di menfaat sağladığımız görülmemiştir, bu ya-zar yazısının sonlarında küçük düşürme çabası ile benim Türkçe iki kelimeli yan yana getirip söyleyemeyeceğimi, dilemcilerle mücadele derneği kurduğumu yazmaktadır; tabii bunlarda birer yalandır, Muşlu bu güne kadar namuslu, hiç bir vatandaşa bir fiske vurmamış gibi silah ta çek-memiştir. Bana ajanlık iftirasında bulunan ya-zar son cümlesinde Ahmet Muşlu'nun hizmeti başkalarındadır, diyor. Ben yaşadıkça asil işçile-rimizin ve milletimizin emrinde olacağım.

Ahmet Muşlu
(imza)

Tekziptir Ah met Muşlu T P Kurucuları Arasında

Ajan değildi Ahmet Muşlu'nun Tip Kurucuları arasında Ajan olarak bulunduğu iddianız tama-men yalan ve iftiradır. Beni, işçi partisine Dev-let tarafından Ajan olarak sokulmuş gösterme-niz de kasıtlıdır. İşçi partisi ben, iyi nitelikli bir-kaç arkadaşla bazı sendikacılar tarafından kurulmuştur. Başlangıçta samimiydik, Kalpleri-miz Türk İşçisine ve Milletimize hizmet aşkı-yı ile doluydu. Sonradan hadiseler yanlışlığımızı doğrulamıştır. Tipten vatandaşlarımızı ikaz ede-rek ilk ayrılan ben oldum. Sonra istifalar ço-ğaldı. Yazdığınız gibi. Tipe kurucu olarak girip ayrılan sadece ben değilim. Beni hedef almanız, Tiptin bünyesindeki hastalıkların ilk defa tara-fından açıklanmasındandır. Tiptin yanlış gidiş-a-tına, Beyaz sarayda, ilk yumruğu vurmam sizi bu kadar öfkeli edermişse benziyor.

AHMET MUŞLU
(imza)

Emperyalistlerle ve onların usaklarıyla kıyasıya mücadelelerimiz başlamıştır. Bu, bir milli mücadeledir. Bir milletin yok edilmesi, ya da yaşaması mücadelesi-dir. Bu son on yıl içinde ya emperyalistlere bayrağı teslim edeceğiz, ya da kurtulacağız. Namık Kemal kurtulacak, Mithat Paşa, Tevfik Fikret kurtulacak. Koca Sinan, Koca Yunus, Pir Sultan Abdal, Mustafa Kemal kurtulacak, ya da emperyalistler bizi her geyi-mizle, milli kültürümüzle, geleneklerimizle, tarihi-mizle yokedecekler.

Yeraltında Bir Anadolu

II

i Ki gün tren yolculuğu ve bir gün vapur yolculuğu kişiyi Van'a atabiliyor. Ya Ünseli köyüne nasıl gitmeli? Kar yağabileceği kadar yağmış, bir yandan da yağmakta. Kardan zaten gözleriniz karıkmış, beyazlığına baka baka, bir de tipi kıvratıyor. Gidiyoruz ama nasıl gittiğimizi bilmiyoruz. Arabamız heneklere girip girip çıkıyor. Her yer dümdüz. Karın altında bir oyuk mu, dere mi var yoksa yol mu var belirsiz. Yolun ilerde kapalı olup olmadığını bilmiyoruz. Ama bu tipi bile az sonra yolu kapamaya yeter. Bunu bilenler yola çıkmamakta. Bize gelince, biraz sonra önümüz ve aramız kapandı da ortada kalabileceğimizi hesaba bile katmadan çıkmış yollara. Bizim arabadan başka ne gelen var ne giden.

Ünseli çevresi seksen kilometreden fazla Van'a. Üstelik daha önce gitmişliğim var bu çevreye. Direksiyondaki Teoman Ağabey de yabancı değil buraların. Ama göz gözü görmüyor fırtınadan. Nerelede olduğumuzu kestiremiyoruz. Bazan köye benzer yerler geçiyoruz ama oralar da kar altında kalmış. Yağantı, kısırtı durmuş. Ne dışarda bir kuloğlu görüyorsunuz, ne de

dük. Ünseli'yi sorduk. «Şu, tepeleri aşınca gördüklerinize soru, ama araba gitmez böyle zamanda» dediler. «Çocuklara kıran girdi diye eklemeyi de unutmadılar arada. Muradiye'de Ziraat Bankası, yüz - yüzelli liralık kış kredisi dağıtıyormuş bu darlıkta. Oraya gitmek için yola inip sastlerce taşı beklemekten donmaya başlamış bir kaç kişiyi arabaya aldık..

Gönülüm o kadar istiyor ki inip şu köylerden birinde kışlamayı. Ya Şifirşün Doğu köyüsün'ün çektiklerini çekerek ya da yaza ölmeden çıkıp insan olursun. İnsan olmak çekmekleedir. Çünkü. Halkın yaşadığı illerinde duyararak yaşamaktadırlar. Onun için, geri kalmış illelerde cumhurbaşkanı ve başbakanların en geri köyümleri sarmışdolaş yaşayan köylerde en azından birkaç gece geçirmelerini salık verir bilgelerle eğitkenler.. Bu açıdan alınca, bizimkilerin buralara bu havalarda gelip de gecelemelerinden çoktan vazgeçtik, geceleyenlerin, yillayanların anlattıklarına kulak verseler gene öpüp başımıza koyacağız. Ama nerde? Sonra ben, gösteriş olarak yaşamak istemiyorum burada. Anca bir kanca bir, yani 61 birlikte kal birlikte düşüncesiyle istiyorum bunu. İçmem susuzların elinden su, acılar arasında ben tok olamam, inancıyla istiyorum. Halkın kafasını karıştırırım diye çekmeselerdi.. Adana köylerine karışıp gitmişim böyle. En büyük hünerleri, insanı halktan ayırmak, köyden koparmak. İşte böyle kar altında yassılsın, uyusun istiyorlar. Yolu kapansın, yiyeceği tükensin, dünyayı unutsun, yaşamakla ölmek arasında fark olduğunu düşünmesin, diyorlar. Öyle olsun ki rahat ede iki taraf da. Bir taraf rahat sölme, bir taraf dolapları öğrene ve rahatça oy vere.. Asırlar geçse, ozanlar söyleye:

Yer altında ezgisiyle
Bu haliyle mazisiyle
İlillili sızısıyla
Altı asır duran köyüm

Alt tarafı düzlük çayır
Üst tarafı yokuş bayır
Hangi şeyden gördün hayır
Altı asır duran köyüm?

diyerek.. Başbakan da «Edebiyatla köy kalkmaz» buyurmuş. Sanki ekonomikle kalkındırmak istemiş de bir şey diyen olmuş gibi..

Muradiye Bankasına gidecekleri de bir yerde bıraktık. Orada bekleyecekler, taşıt gelirse karşı yönden, binip gidecekler. Olmazsa kurtlara yem olacaklar donup ölümlükten sonra. Anlattıkları yoklukla pençeleşme savaşları da anı olarak kalacak bende, onlar gibi yollarda kalmaz da Ünseli'ye erişirsem.

Ankara nire Ünseli nire demeyin, geldik Bre!

Akşama doğru tipinin durduğu bir sırada, köyün de hangi doğrultuda olduğunu kestirdik. Zor şer geldiklerimiz ana yoldan arabanın ayrılması olanaksız. Fakat bu köye varmam, kalmam ve de illerinde duymam gerek yazımını. «Sen başıyım çaresine bak» dedim Teoman Ağabeye. «Erişse mi gideceksin, Tatvan'a mı gideceksin, yolları açık bulursan uğurlar olsun.» Ve elimde çanta; kara gömüle gömüle yürüdüm..

Çatal çatal

Ünseli Köyü iki bölük ve ikiyüz dolayında ev sayısı. Okul da bu iki mahallenin ortasında. Okulun iki öğretmeni var. Bir düzine kadar da Akşamlan Öğretmen Okulundan staja gelmiş öğretmen adayları var. Son sınıfı okuyorlar. Altı ay sonra köylere öğretmen olarak gidecekler. Derslikler ve öğretmen Abdullah'ın odası kurulacak gibi değil. Akşama doğru yaz yaz bastırıldığı halde, ayaza karşı korunma olanağı yok elde. Tezek falan demek istiyorum. Öğretmen okulu öğretmenlerinden Adem Bey de var. Söz hemen köy kalkınmasına geliyor.

«İnanç şarttır» diyor Adem Bey. «İnanınca olur. Dinin payını unutmamak gerekir.»

Yakında öğretmen olacak arkadaşlardan biri köyü nasıl kalkındıracağını anlatıyor:

«3 K Derneği kuracağım önce (4 K

olması gerekir, o 3 K diyor.) Particilik yüzünden küsenlerin arasını bulacağım, onları barıştıracağım. Din inancına dokunmayacağım..»

«Bu kadar mı? Sözgelimi, 4 K Derneğiyle neleri gerçekleştireceksiniz?»

«Yenilikler ancak bu yolla girer köye. Bu örgüt dünyada altmış ülkede var. Demokratik esaslar, müslerek çalışma zihniyeti, iş ve eğlenceyi birleştirme işi hep bu dernekler yoluyla köye girebilmiştir. Köyleri refaha ve sağlığa, ancak kafa, kol, kalp ve kuvvetin birleştiği bu dernekler kavuşturacaktır. İlk yapacağım iş, köyden seçeceğim 4 K liderleri yoluyla köşebaşlarına göp tenekeleri koydurmak olacaktır..»

Anladım ki, iki değil dört çatalı kazıklar hazırlanıyor köylüleri uğraştırmak için. Üstelik bu kazıkların kökü dışarda, yani Amerikan icadıdır bu 4 K lar..

Savaş gönüllüsü

Adana'nın Çıyan köyünde karşılaştığım barış gönüllülerini anıyıverdim. Biri kız biri erkek olan bu Amerikalılar da aynı köyde köyü kalkındırmayı denemektedirler. Köylülere bankadan kredi almaktan tutun da Ankara'daki işlerini çabuk çıkartmak, kuyularına tulumba, tariaları için motopomp almak gibi ne varsa üstlerine almışlar. Bir akşam kahvede köylülerin alayları karşısında ezilip büzüldüklerine tanık oldum. Dünyaya geldiklerine pişman ediyorlar da, hükümet emriyle köye sokuldukları için, kovalayamıyorlardı.

«Bunlar ne arıyorlar köyünüzde?» diyordum.

«Böyle küçük işlere bizim aklımız ermez, yukarıya soru» diyorlardı.

Ama bu arada, vaytikle paralı adam tutup köylerde imam mı muhtar mı ağır basıyor, Amerikan yağını beğeniyorlar mı gibilerden Amerikalıların yaptığı araştırmada olduğu gibi, köyün tavugunu danasını bırakmadan istelemişler. Köyün geliri-gideri, canlı cansız varlığı ve de her alienin sosyal durumu saptanmış, fişlenmiş, dahası postalanmış.. Yerli gelmişken sormalı bizim milliyetçi taslaklarına: Hani Türkiye'nin iç yüzünü gavurun bilmemesini ister, köyün yokluğunu yazanlara komünist derdiniz sizler? Yurdun kögesine bucağına dağılmış Amerikan Conileri bunu hem de aksi maksatla yapınca vatan hizmeti mi oluyor?

Evet, kaşın bir ucu da Savaş Gönüllüsünün elinde..

Kelime oyunu

Yer üstünde iki bina gözüküyor. Biri Mehmet Yağar'ın odası, öteki muhtarın dükkanı. Onlar da yarı bellerin edek kara gömülmüşler. Gerisi tüm kar altında köyün. Akşam olunca poyraz çıktı, bicek gibi.. Herkes yeraltında, evinde. Biz de girdik evimize. Ünseli'de ilk akşam. Şunu da araya sıkıştırıyorum ki, bu köyün asıl adı Ernis. Modaya uyularak bunun da adı değiştirilmiş. Tipki Anayasayı uygulama yerine bazan dilini yenileştirme bazan da dilini eskiye çevirme oyunlarında olduğu gibi. Köyün sorunlarına saldırmı, devlet gücüyle onları çözümülene yerine, köylerin adını değiştirmekle uğraşıyorlar son yıllarda. Hoca Nasrettin'in bacağına yosun dolanmış da, «yosuna da sarınsan ben senin ne mal olduğunu bilirim» demiş. Adlarını da değiştirirler, köyler değişiyor.

Anlayacağımız, Doğu cephesinde yeni bir şey yok. Belki de bazı değişiklikler var ama istenilenin karşıtı. Örneğe, bir zaraşlar ocakbaşlarında anlatılan masalların yerini rüşvet ve eşkiyalık öyküleri almış. Okullarda şehir ve de köy çocuklarına, köy hayatını öğretmek için nelet de okutulur yurt bilgisi kitaplarında: «Kış günleri köylülerin hayatı cennet hayatıdır. Güzden düğünler bitmiş, amburlar dolmuştur. Keyifle ocakbaşına oturan köylüler çeşitli eğlenceler tertip ederler. Analar çocuklarına kahrmanlık hikâyelerini, Kore'de Türklerin yarattığı derdanları anlatırlar..»

İşte şu anda, kar altında kalmış Ünseli köyündeyim. Soğuk, kurt ve köpek ulumalarını bile önledi. Ölmek için kuşağı dolamış, paltoyu sırtlamışım. Başlığı çıkaramıyorum başımdan. Çev-

Beni görünce neden sırtını dönüyor
Ünseli kadınları? İnsan insanı
yer mi

başka bir canlı yaratık. «Eğer tezekleri varsa, çullarını bürünüp ocaklarının başına geçmiştir herkes, aylarca sürer bu hareketsizlikleri, kış uykusuna yatıp da uyumuş yeraltı hayvanlarından farkları yoktur insanların bu köylerde, kanları koyulaşıyor belki bu aylarda» diyor Teoman Ağabey.

Yolun bir yerinde yalnız, ölen bir kaç çocuğu gömmek için karı kütüüp mezar kazmaya çalışan üç köylü gör-

MAHMUT MAKAL

Ulaşım kısa-uzun mesafelere hep kızakla... Erciş Bölge İlköğretim Müfettişi Mustafa Kandemir ve Mahmut Makal kızakta.

remdekilerle birlikte ben de öksürüyorum bir uçtan. Kış kışlığını belli etmekte ama ondan korunmak için gerekli olanlar elde olmadığı için, kışa karşı kişi kişiliğini belli edememekte... Küçük Yaşar Kemal kol kadar bir odun bulmuş kıydan köşeden, onu getirdi gereğine. Ne öldürmeye ne ondurmaya yarar dokunmayan yarı yaş tezeklerden de Yıldız Hanım getirdi, ev sahibinin kızı. Geçtik karşısına. Ayaklarına altımıza çaldık, ellerimizi dizlerimizin arasında. Ölmek istiyoruz, yoksa ısınmak aklımızdan geçmiyor! Tezek kendikendine yanyor, alevsiz bol duman verip sonra kül oluyor. «Biraz kül biraz duman» deyimi aslında tezeğin tanımını yapmaktadır. Bu yüzden, tezek kullanan Anadolu köylüsünün de hali küldür. Vaktiyle yakıt parası isteyen bir müdüre İstanbul'dan tel çekmişler Doğu'ya:

«Bu tezek nasıl bir şeydir, kalorisi nedir, bildirin de parasını ona göre yollayalım.»

Taşraşının nasıl ısındığını bilmeyen Saray Adamlarına Van'daki müdürün karşılık telgrafı şöyleymiş: «Tezek boktur, kalorisi yoktur.» Bir sırtıkan dişi uğruna biraz kül biraz duman kesilen İstanbul Dükahı ilişkileri, yıllar yılı Anadolu'yu da cennet olarak düşündürmüşler, anlatmışlar ama hep hayalhanelerinde. «Orda bahar başkaymış da yazlar koşlar başkaymış. Biliir ırnakları varmış da ayranım içince bütün yaraların iyileşirmiş...» Sırtına dayadığım şu soğuk-nemli duvar köşesinden Miskal Kadının oğlu Mustafa'nın yüzüne bakıyorum. Onun kişiliğinde Kul Mustafa diriliyor sanki:

«Taşramızdan sormak ile — kimse bilmez halimiz!» diyor.

Konuk olduğum ev sahibinin karısı da, kızı Yıldız da öksürüyor. Yıldız on yedi yaşında. Ne okul görmüş ne de köyden başka bir yer.

Öğretmen Abdullah Bey de sol yanında oturmuş kendini korumaya çalışıyor soğuktan. Bununla birlikte onun her günü böyle, ölüm-kalım savaşı. Benimkinin de onunkinden ayrımı yok aslında. Ayrımı olsa bir tadı mı olacak sanki. En azından yirmibeş milyonluk bir halk kitlesinin yaşantısı bu. Halk denize hücum edince vatandaşa yer kalmamasından yakınıyorlardı İstanbul'da. Halk yaşamaya bağlasa vatandaşa yaşam hakkı kalmayacağı anlayışıyla mı terör yasaları hazırlanır, dersiniz? Bir zamanlar Tefik İleri, Köy Enstitülerini yıkarken şu gerekçeyle ortaya çıkmıştı: «Öğretmeni yirmi yıl köyde yaşamaya mahkum etmişler, ben kurtaracağım.» Bu efendilere göre köyde yaşamak bir çeşit mahkumiyettir. Demek köylerde yaşayan yirmibeş milyon insan resmen de mahkum kabul edilmektedir.

Buna göre Aziz Nesin'in dediği de doğru öyleyse: Türkiye koskoca bir açık-hava hapishanesidir... Bunca mahkumun kurtarılması için, yani insanca yaşama aşamasına ulaştırılması için sosyalizmin uygulanmasından başka çıkar yol yoktur herhalde. Ge...lim...

Bu mahkumlar aleminden, ömürler ve kuşaklar boyunca süren mahkumiyet aleminden, yirminci yüzyılın sonlarında bile insanca yaşama olanacağının ucundan olsun tutamamış bir kitlenin yagantısından neyi vereceğini şaşırırım doğrusu. Dostoyevski'nin Yer Altından Notları gibi uzatma olanagım olsa neyse. Benim sınırim dergide dört, bileme-

Doğu kadını üşümek için ne bulduysa giymiş üstüne... Doğunun kışı yaman geleni geçeni soyuveriyor. Ve halk küri-

diniz beş sayıyla çevrili. Gam yemiyorum ama, birkaç çizgiyle havasını verirsem yeter.

Bunları düşünüyorum. Yüreğim burkuluyor. Yüreğimin burkulması biraz da soğuktan. Kuş gibi çırpıyor. Ben orta Anadolu'da doğdum. Kış gördüm, soğuk gördüm ama böylesini görmedim.

İhtiyaç ihtilal gibidir. Soğuk sıcak dinlemediği gibi ne zaman geleceği de belli olmaz. De şimdi yer mi dışarıya çıkmam? Zaten kapı açılınca solugumuzla ısıttığımız hava da değişiyor. Ne olursa olsun çıkmam gerekiyor. Nerde bulacağın içinde Winston Çorçil'le la-yık W.C. si bulunan sıcak Dukahk apartmanlarını?

Sarınp sarmalanıp çıktım Abdullah Bey'le.

«Köyde Winston Çorçil yoktur hocam,» diyor, «ayak basmamış buralara. Sanırım Güney'e uğrayıp geçmiş...»

Seni misin sarınp sarmalanan? Doğanın yasası seni bu soğukta dışarı çıkarır, belindek kara gömülse de yürürsün bir süre. Sonra o nazik bedenini açarsın, soğuk doğrudan doğruya beline vurur, kar da doğrudan doğruya kaba etine gürümeye başlar... Ve benzeri koşullar içinde yıllarca önce kazandığın bel ağrısı bir hamle daha yapar, haram eder uykuyu tüneği.

Öyle etti. Toprak tabanın soğuğu belime işlemesini diye yüzükoyun yatayım, demeye kalmadan kar gürüşü yetti bel ağrılarima.

Bizimki de biraz efendilik taslamak mı oluyor bilmen: Evdekiler daha yakına giderek durumu daha ucuz atlatıyorlar ihtiyaç zamanlarında. Benimki efendilik değil enayilik galiba. Neden dersiniz, doğada hiç bir şey kaybolmaz. Beş ay sonra da olsa kar kalınca arazinin ortasında bulacaklar ettiğimizi. Hem de tek başına. Oysa daha yakına ve toplu yere gitsen, birbirine karışalar daha iyi olmaz mıydı?

«Hocam kasura bakma, bu bizim hayatımız» diyor Abdullah Bey.

«Bu benim de hayatımdır, dostum» diyorum.

«Ama bir azınlık böyle yaşamıyor, biliyorsunuz?»

«Etmek Hoca, sınıf sınıra kazanmış-sın sen, Halil Tunç duyarsın. Hasan Dincer de duyarsın. Terör Yasasını uygulamaya Unsü'den başlar ha!»

«Onların sesi de gücü de yasaları da buralara erişemez Hocam,» diyor. «Erişseydi şu köyün herhangisi bir yanından belli olurdu iyi kötü. Karakolda ki uzat-malı benden bile rüşvet istedi. Keyfiğin Karakola adam çağırır ve gidenler cebine biraz para koymadan giderse sopen altına yatırılır. Resmen soyuyor on-başlar köylüyü. Kaçakçılık dersen hu-dutlar dümdüz. Canı sıkılan yola çıkıp geleni geçeni soyuveriyor. Ve halk küri-

ceye çevirip türkü olarak söylüyor şu beyti:

«Gökler buluttan rüşvet yiyor
«Gökleri kime şikâyet edem?»

İstı sızırın altında otuzdan az değil sanırım. Van'da 27, Ağrı'da 37 idi. Birkaç gündür artmadı, eksildi. Bu soğukluk köyde daha başka etkiliyor insanı. Ozanın dediği gibi: «Başkente kar yağıyor iki nokta üstüste — Eğer köye de yağıyorsa üç nokta yanyana...»

Üç noktayı yanyana koyup, başlığı-mı çorabımı çıkarmadan girdim gitenin arasına. Bir yanında Abdullah Bey, bir yanında ev sahibi, serildik yere, yer dinlemek için. Masallarda ki «Yerdin-leyemden ayrılan yanyana ne? Hadyo-suz, telefonsuz, telgrafsız bir zamanda yere yatarak ahırlarmış haberi. Biz de öyleyiz şimdi. Yer dinleyip dünya ile bir ilişki kurmaya çalışıyorum. Kuramıyorum ama. Aynı dünya burası. Her yanının eşit üşmesi için dönlüp duruyorum yattığım yerle. Masalların hep tatlı bitmediğini, bu masalın da epyı acı olduğunu düşünüyorum. Bir zaman-lar «Geceleer yarım oldu — Ağlamak kârou oldu» diye köy okulunda söyle-diğim türkünün yerine, ozanın dörtlük-lerini mırıldanıyorum:

Ha masal'da derisi yüzülen adam
Ha şu susan köyde ben
Kırk harımiler elin le kalmış nasibim
Bütün tarlalarım Köseyle komuşu
Ge'sin sınıri bulsun Keloğan.

Bingölün Balık Köyü Öğretmeni İsmail Bakan'ın donup öldüğünü söylüyorum öğretmenine. «Bana arkadaşın an-lattı» diyor. «Ayağınla bir istik çizme, içinde naylon çorap varmış. Kat-lanmamış soğuga.»

Sonra ekliyorum:

«Bu işin köyü şehri yok. Van'da öğ-retmen Reza Yüksel kümes gibi bir yer bulmuş ama odun alamamış, sobası yok, gece yarılarına kadar kahve le bekleyip, sabahleyin de erkenden kaçıyor evden. Hasan Köyünü ile Fikret Kuruöz de bir odada oturuyorlar. Odalarına gittim, yarım saat duramazlar. Onlar genç ol-duklarımdan dayanabiliyorlar. Ama ora-nın kirasını bile ödeyemiyorlar. 350 li-ray'a Van'ın soğuguna karşı gelinir mi? Sabah olunca erkenden kaçıyorlar oda-larından. Öğle ve akşam kendikendile-rine bir şeyler hazırlayıp yiverek zor yaşıyorlar. Hasan Köyünü diyor ki bi-naat: «Okutduğumuz öğrenciler de bi-zim gibi yaşıyor ve bu durumdaki öğ-retmen o durumdaki öğrenciye Divan Edebiyatı anlatıyor.»

Uyku gelir gibi oluyor, gelip sonra gider gibi oluyor...

(Devamı var)

Almanya önce Türk işçilerini geri yolluyor

■ Batı Almanya'da işsizlik ciddi ve devamlı bir karaktere bürünmeğe başladı.

BATI Almanya'da işsizlik, geçici ve önemsiz karakterini kaybetmiş, ciddi ve devamlı bir karaktere bürünmeye başlamıştır.

Nitekim son zamanlar uyuyan Batı Alman ekonomisini canlandırma amacıyla 1967 yılı başında Bonn idarecilerince alınmış tedbirler, henüz herhangi mülhet bir sonuç verememiştir. Aksine, Şubat 1967'de işsizlerin sayısı 673000'e çıkmıştır. Bu işsiz kütlesinden 534000'i kadın, 139600'ü erkektir. Hele aynı rakam 1966 Şubat'ındaki 225000 kişilik işsiz ile kıyaslandığında, daha büyük önem kazanmaktadır. Halen, iş tutan emekçi kütle ile işsizler arasındaki oran, yüzde 3,1'e varmaktadır. Bu rakam ve orana, ülkelerine geri yollanan yabancı işçiler dahil değildir.

Kaldı ki, satışta beliren işsizlik artımı arkasında, geleceğin daha köklü ekonomik tehlikeleri, başka gelişmelerle de kendini gösteriyor.

Batı Alman makamları, işsizliğin artması halinde gayet tabii kendi vatandaşlarından önce yabancı işçilere yol vereceklerinden, bunun ortamını şimdiden hazırlıyorlar. Yabancı işçileri (tercihen Hristiyan olmayanları, yani Türk'leri) peyderpey memleketlerine geri yolluyorlar.

Yabancı işçilerin gitmesi ise, o işçiler kadar bir açıdan Alman işçileri için de problemler yaratmaktan geri kalmıyor. Çünkü, Alman işçisi, çok ağır işlerde çalışmama geleneğine kendini kaptırmıştır. Bu sebep-

le, ağır iş alanında yabancı işçilerden boşalacak yerlere Alman'ları getirmek, artık zorlaşmaktadır.

Ayrıca, yabancı işçilerin Almanya'daki iş şartlarını ve hayat imkânlarını, dönecekleri kendi ülkelerinde bulma imkân-sızlıkları, o ülkelerde huzursuzluk sebebi olacaktır.

İşçi dışında, Almanya'da başlayan ve yakın gelecekte büyümesi mümkün görülen ekonomik buhran, işveren açısından mesele olma durumundadır.

Söyle ki, büyük Alman firmaları mali sıkıntıya düşünce Bonn makamlarından yardım istemeye başlamışlardır. Meselâ iş hacmi yılda 4,3 milyar Mark'a varan ve 110 bin işçi çalıştıran Krupp firması, mali seyyaliyetini muhafaza ve ihracat kapasitesini devam ettirebilmek için Bonn'dan 360 milyon Mark'a varacak kredi sağlamıştır. Bahis konusu kredi ile Krupp ihracatı, 1 milyar Mark miktarında tutabilecektir.

Batı Alman ekonomisinin karşılaştığı enflasyonist zorluklar açısından, havaçılık endüstrisi başka bir misal olarak gösterilebilir.

"Rundschau Am Sonntag" isimli Bonn dergisine göre, boğta kalan Batı Alman havaçılık mühendislerini ve teknisyenlerini, çok büyük ücretler vererek Komünist Çin "kiralamak" arzusunda. Yine aynı dergiye inanmak gerekirse, Bern'deki ve Viyana'daki Çin sefaretleri, Münih'e temsilciler yollayarak bahis konusu "kiralama"lara zemin hazırlamaktadırlar.

Beyazlar Afrikaya özgürlük veriyor

Görülüyor ki, Batı Almanya'da ekonomik sıkıntı devresi gelip çatmıştır. Bu buhranın Bonn dış politikasına (su veya bu yönde) tesir etmemesi imkânsızdır. Dolayısıyla, önümüzdeki yıllar hatta aylar, bu açıdan Batı Alman dış politikasının gelişmelerini izlemeliyiz.

AFRİKA

■ Fransız Somali'si
Orta Doğu politikasına âlet ediliyor

DERGİMİZİN baskıya verildiği pazar günü, Afrika ülkelerinden Fransız Somalisi'nde referandum yapılacaktı. Böylece, Bab El Mendep boğazına Afrika yönünden hâkim bu Fransız müstemlekesi, siyasi istikbâlini şekillendirmiş olacaktı.

Fransız Somalisi'nin başkenti Djibouti (Cibuti)'dir Yüz ölçümü 8800 mil karedir. Nüfusu 86000'dir. Ordusu 3500 kişiye varır. Mevkiî, Habeşistan'la Somalia (eski İtalyan Somalisi) arasında olup, Güney Arabistan Federasyonu'ndan (Aden'den) ve Yemen'den Bab El Mendep boğazıyla ayrılır. Halkı, Afar'lardan (ekseriyet) ve Somalili'lerden müteakıldır. İki grup halk topluluğu, eski emperyalist geleneğe uygun şekilde, 1839'danberi (Fransız işgâli başlangıcı) birbirlerine düşürülmüşlerdir.

Fransa, en geç 1967'de, referandum hazırlayıp Somali'ye istiklâl tanımayı resmen vadedmiştir.

Balıkçılık ve hayvancılık hariç, Fransız Somalisi'nin hiç be-

lirli bir endüstrisi yoktur. Habeşistan'ın dış ticareti, Fransız Somalisi'ne ait Djibouti limanından her iki istikamette işler.

Görünüşte, Habeşistan, kendisi açısından tabii liman Djibouti'ye ilgi göstermektedir. Somalia, Fransız Somalisi'nde yaşayan ekalliyet Somalili'lerle ilgilenir. Birleşmiş Milletler, referandumu kontrol merakına kapılır, aslında Amerika'nın buraya sızması için zemin hazırlamaya bakar. Fransa, güya dış müdahaleye set çekip halkın kendi iradesiyle bir karara varmasını ister (!); Birleşmiş Milletler kontroluna yanaşmaz.

Aslında, hakiki milliyetçi bir kaç siyasi liderine rağmen, Fransız Somalisi halkı çoğunlukla cahildir. Dolayısıyla dış oyunların kurbanı durumundadır. Çünkü, Bab El Mendep boğazına hâkim bir toprak parçası, büyük devletleri yakından ilgilendirmektedir.

Süveyş Kanalı'ndan sonra Bab El Mendep'in (Herde ne yönde eğileceği bilinemeyecek, belki Nâsır yanında yer alacak) milliyetçi bir grup eline geçmesini İsrail müsbet kırılamamaktadır. Çünkü böyle bir hâde, İsrail'in Kızıl Deniz'deki Akaba limanı olacaktır.

Aksine Nâsır, Bab El Mendep'i, hem Fransız Somalisi tarafından hem Aden kıyısından kontrol etme amacındadır.

Fakat hepsinden önemlisi, Orta Doğu'da kurmaya çalıştığı kendi menfaatlerine uygun düzen (status quo) bakımından, Washington dahil Djibouti olaylarına ağırlığını koymaktadır. Çünkü Somali, yukarıda belirttiğimiz gibi, Bab El Mendep'e hâkimdir. Bab El Mendep ise Arabistan ve Mısır, dolayısıyla Orta Doğu problemlerine bağ-

lantılıdır. Oysa, Orta Doğu'da İngiliz hegemonyasını silen Amerika, bu sefer kendi menfaat ve planlarına uygun yeni bir kuvvetler dengesi kurma çabasındadır.

Görülüyor ki, sadece 86000 nüfuslu, 8800 mil kare yüz ölçümü bir küçücük ülke bile gerçek istiklâline kavuşabilme uğruna milletler arası politikayı hesaplama zoru hissediyor. Şüphesiz, Somali halkları (Afar'lar ve Somalili'ler) sonunda hakiki istiklâllerine kavuşacaklar. Fakat şu sıralar, onları çok zor sınavların beklediği de başka bir hakikat.

YUNANİSTAN

■ Seçim arifesinde
patlayan bombalar
darbe habercisidir

YUNANİSTAN'ın bazı büyük şehirlerinde, özellikle başkent Atina'da, son günler bombalar patlamaya başlamıştır.

Halbuki, 28 Mayıs'ta, genel seçimlerin yapılması gerekiyor.

Acaba bombalı ortam, seçimlerin geri bırakılması için, bir bahane sayılır mı? Sayılırsa, seçimlerin gecikmesi, karışıklıklara sebep olur mu? Çıkacak karışıklıklardan faydalanan unsurlar hangileridir? Yoksa, böylesine karışıklıklar, varılmak istenilen hedef midir?

İşte, geçen hafta, gerek Yunan'lı gerekse yabancı yorumcular bu sualleri ortaya atmak-taydılar. Çünkü, önemli kayba sebebiyet vermemesine rağmen, bombaların sokaklarda patlatılması tesadüfe değil fakat belirli bir siyasi maksada bağlanıyor. Başka deyimle, bazı siyasi çevrelerin, Yunanistan'ı "normal dışı" bir ortama sürüklemek istedikleri genellikle iddia olunuyor.

Oysa, demokratik düzenin son yıllardaki normal gelişmesinden menfaatleri haleldar olanlar, münakaşasız müfrit sağıcılardır. Normal demokratik akım sekteye uğratılmazsa normal siyasi bünye, Yunanistan'da da sosyalizm'e yarayacaktır; yakın is-

KRAL KONSTANTİN
(Başı deritte hükümdar)

SATILIK MATBAA MAKİNESİ

1. Augusburg Fabrikası'nın 52 X 114
 2. Johannesburg Fabrikası'nın 63 X 95
- boyalarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam makineleri 50'er Bin lira ile satılıktır.

İstanbul'da Sirkeci'de

TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA
ŞEF BAY NATIK'A MÜRACAAT

(Ant: 138)

FRANSA'DA GÜNEŞ TUTULDU, FAKAT...

PAPANDREU
(Krala karşı...)

tikbalde ve seçimle sosyalistler iktidara geçebileceklerdir. Böylece bir demokratik sonuç, ko-
yu sağcıların menfaatine aykırı
düşecektir. Sağcılar, demokra-
tik imkânlarla sosyalist akımı
önlüyemeyince, önce Anayasa
dışı hareketleri deneyeceklerdir.
Bu hareketler de kendilerine iktidarı
sağlayamazsa, yine aynı
sağcılar, anormal bir siyasal or-
tam yaratıp askeri darbeye ka-
dar gidebileceklerdir.

Zaten, krallık müessesesi'nin
tehlikeye düşmesi veya demok-
ratik usullerle Sosyalist'lerin
iktidara yükselmeleri hallerin-
de, Kralı (faydasız sahra misa-
li) Yunanistan dışına sürüp bir
hükümet darbesi yapacaklarını
koyu sağcı askeri liderler hiç
bir zaman gizlememişlerdir.

İkinci Dünya Harbi yılların-
da faşist işgal kuvvetleriyle iş-
birliği yapanların koyu sağcı-
lar (bu arada General Grivas)
olduğu hatırlanırsa; İkinci Dün-
ya Harbi bittiğinde, İngiliz des-
teğiyle Yunanistan'ı iç savaşa
sürükleyenlerin yine (General
Grivas dâhil) aynı sağcılar ol-
duğu göz önüne getirilirse,
müfrit sağcı grupların bugünkü
planları kimseyi şaşırtmaz.

Kaldı ki, ENOSİS ile büyüye-
cek bir Yunanistan'ı, Washing-
ton idarecileri kendi açılarından
garantileme veya Amerika tara-
fında görme durumundadırlar.
Oysa, Yunanistan'a bu Ameri-
kan peyki karakterini en iyi
garantileyecek grup, Kral'ın
veya koyu sağcılardır. Kral'ın
mevki tehlikeye düştüğünde,
Washington açısından en ideal
kukla idare, kendini Yunan hal-
kına empoze ettirecek kralı-
sız bir Sağcı Askerler cuntasıdır.

Üstelik, Amerika'nı idareciler,
artık (Diem gibi, Sukarno gi-
bi) en dalkavuk mizaçlı sivil
kuklalara bile güvenmemeyi
öğrenmişler; askerlerle işgö-
rmenin kolaylığını anlamışlar-
dır.

İşte, Yunanistan'ın büyük şe-
hirlerinde patlayan bombalar,
komşu ülke açısından böylesine
ihtimallere gebe sayılmalı-
dır.

HÜSEYİN BAŞ

MITTERAND: Halk iktidarına doğru...

FRANSA'da seçim öncesi havası
içinde düzenlenen ciddi anket ve
araştırmalarla ilk tur seçim
sonuçları üstüne kurulan ve genellikle
Gaullist iktidar partisinin mecliste tek
başına çoğunluğu rahatça sağlamakta
güçlük çekmeyeceği yönünde önerilen
tahminler, 12 Mart İkinci tur seçimleri-
nin, Fransa'da olduğu gibi, dünyanın
öbür ülkelerinde de tam bir sürpriz
yaratan sonuçlarıyla, sabun köpüğü gi-
bi sönmüş bulunmaktadır.

1936 tarihli Halk Cephesi hareke-
tinden bu yana sol güçler, gerçekçi ve
şüphesiz eskisine kıyasla son derece da-
ha sağlıklı ve etkin eylem birliğiyle,
çeşitli çıkar gruplarının birbirleriyle kı-
yasıya çektiği Gaullist cepheyi, Pom-
pidou'nun büyük iş çevrelerinin geniş
imkânlarından yararlanmasına, avan-
tajlı bir seçim sistemine, çeşitli baskı
metodlarına ve generalin erişilmez pres-
tijine rağmen çökertmiş ve Fransa'nın
de Gaulle sonrası yönetimine fildi aday-
lığını en parlak bir biçimde koymuş-
tur.

Sol sephenin bu şaşırtıcı başarısının
en önde gelen nedenlerinden biri, Gaul-
list politikanın içinde bulunduğu onul-

maz çelişme ise, öbürü, kuşkusuz, Mit-
terand ile sol federasyonu teşkil eden
öteki sosyalist örgütlerin gerçek bir sol
cephenin Komünist Parti dışında ku-
rulmasına imkân bulunmadığını anla-
mış olmasıdır. Başka bir deyişle, Fran-
sız solu, gerçekte potansiyel olarak var
olan gücünü sağlam bir platform üs-
tüne oturtarak seferber etmeyi bu defa
başarmıştır. Diğer taraftan, sol cep-
heyi teşkil eden örgütlerin, özellikle
İkinci turda, önceden tesbit edilen ka-
rarlara büyük bir disiplin anlayışı içi-
nde uyarak gereken her yerde Gaullist
adaylara karşı etkin bir hareket birliği
sağlamaları, sol cephenin bugünkü ha-
şarısının dinamiği olarak kalmaması, de
Gaulle sonrası «halk cephesi» için bü-
yük umut kaynağı olmuştur. Nitekim,
Fransız Sosyalist Partisi (S.F.I.O.) Ge-
nel Sekreteri Guy Mollet'in hemen se-
çimlerinden sonra belirttiğine göre de
«bu disiplin gelecek için büyük umutlar
vaad etmekle, seçimlerin en önemli o-
layı sayılmak lazımdır.»

Öte yandan, Gaullist'ler, sol cephe-
nin yasama seçimlerindeki ezici başa-
rısını bütünüyle yadsımak cesaretini ken-
dinde görememekle birlikte, iktidarı, kul

payı bir çoğunluğa dayanmak baha-
sına da olsa, sürdürmenin çareleri pe-
şinde koşmaktadır.

Peki, Gaullist'ler, iktidarı, kul payı
bir çoğunlukla, güçlü bir muhalefet
karşısında tek başına götürebilecek mi-
dir? Böyle bir durumda generalin tavrı
ne olacaktır? Sol cephe karşısında uğ-
ranılan yenilginin 5. Cumhuriyetin za-
ten çelişik bünyesindeki tepkileri neler
olacaktır.

General de Gaulle'un U.N.R. (Yeni
Cumhuriyet İçin Birlik) Partisi'ne bir
çekidüzen vermek, çeşitli çıkar grup-
ları arasında hiç değilse görünüşte bir-
lik sağlamak amacıyla bizzat Başbakan
Pompidou'yu görevlendirmesi ve Pom-
pidou'nun bu yoldaki sekte ayı aşkın
çabaları, büyük maddi imkânlardan da
yararlanılmasına rağmen, umulan so-
nuçları vermemiştir. O kadar ki, kim-
senin yenilgiden söz etmediği seçim
öncesinde, bizzat General de Gaulle,
Giscard'çı Bağımsız Cumhuriyetçiler'in
şartlı hizmet tekliflerini vermek zorun-
duna kalmıştır. Oysa bugün büyük yenil-
giden sonra Gaullist parti bünyesindeki
zahiri birlik daha da ciddi tehlikelerle
karşı karşıyadır. İlk elde Gaullist parti-

nin rahat bir çoğunluğu içinde bile
şartlı hizmetten söz eden Giscard'çı
bağımsızların bugün pamuk ipliğine
bağlı bir çoğunluk ortamında daha da
«şartlı» hizmetlerden dem vurmaları
akla gelebilir.

Öte yandan, Gaullist Parti'nin sol
kanadını teşkil eden Demokratik İş
Topluluğu (U.D.T.)'nin de, hele seçim-
lerdeki büyük yenilginin bütünüyle çı-
karcı büyük iş çevrelerinin dümensu-
yundaki Pompidou - Debre ikilisinin an-
tisosyal politikasına yüklenmesinden
sonra seslerini yükselteceklerinden, hiç
değilse, şimdiye kadar Pompidou ve
Debre ikilisinin hüsnuna uğrayarak ha-
şıraltı edilen sosyal nitelikleri olan Val-
lon tasarısının öncelikle konuşulmasını
isteyeceklerinden şüphe edilmemektedir.

Gaullist partinin «Atlantizm» para-
vanası ardında bütünüyle Birleşik Ame-
rika'nın Avrupa'ya yeniden dönüşünün
şampiyonluğunu yapan ve bu çabası-
nda büyük destekler de gören Lecanuet'ci
Merkez Demokratlarla işbirliğine git-
mesi, bazı İngiliz çevrelerinin pek anla-
şılır iddiaları ve özelemlerine rağmen,
bir ihtimal bile sayılmamak gerekir.
Pompidou - Debre ikilisiyle onların et-
kisindeki hatırı sayılır sayıda Gaullist
parti mensubunun zora gelince, Gaull-
izm'in dış politikadaki temel çizgile-
rini rahatlıkla terk ederek Lecanuet ile
işbirliğine gitmesi muhtemeldir. De
Gaulle bu komudaki kuşkusunu, Nouvel
Observateur'ün başyazarı Jean Daniel'e
göre, şu sözlerle belirtmekten kendini
alamamıştır: «Bakanlarım arasında
benden sonra Amerika'nın kolları ara-
sına atlamayacak iki kişiden fazlasını
göremiyorum.»

Ama, general hayattadır. Ve her-
halde dünya politikasına yepyeni bir
ışık getiren dış politikasından Leca-
nuet'in malûm Atlantizm'i lehinde bir
tâvize asla yansımayaacaktır.

Nitekim, daha seçim öncesi Louis
Vallon gibi yetkili bir ağız da, «Leca-
nuet, generalin çağrısını boşuna bekle-
yecektir. General hükümetin teşkil ko-
nusunda onunla hiçbir zaman masaya
oturmayacaktır» diyerek yukarıda öne-
rilen düşünceleri doğrulamıştır.

Gaullizm, dış politikadaki iletici ve
gerçekçi tutumuna karşı iç politikadaki
anti-sosyal politikasının kefareti son
derece pahalı bir biçimde ödemmiştir.

Komünistlerden sosyalistlere uzanan
«sol cephe» ise, potansiyel gücünün bi-
liacine vararak de Gaulle sonrası halk
cephesi yönetimine, Mendés France'in
deyişleriyle daha şimdiden sahip çıkmış-
tır. 12 Mart seçimleriyle Fransa'da, te-
kelci büyük burjuvazi yararına geniş
emekçi halk yığınlarını ezen sistem if-
lâs etmiştir. Şimdi bütün mesele, mü-
reffeh Fransa'nın zenginliklerini bur-
juvazinin tekelinden kurtaracak ve onu
sosyal adalet ilkeleri çerçevesi içinde
geniş emekçi yığınlarının hizmetine
verecek sistemin temellerini sağlamca
atmaktır.

Büyük kültürü, çalışkanlığı, dünya
politikasındaki insanca ağırlığıyla Fran-
sız halkı, «halk cephesinin» aydınlık ya-
rınlarına hazırlanmaktadır. Bu, Fransa
için olduğu gibi, dünya için de mutlu
bir olaydır. Fransa'da güneş tutulmuş-
tur. Ama geleceğin aydınlık umudu, şim-
di emekçi yığınlarının sevinçli yüzle-
rindedir. Halk iktidarına gebedir Fran-
sa...

Şiir Soruşturması

Yazdığınız şiirin okurdan koptuğu, şiir okuru sayısını gittide azalttığı, şiire ilgiyi gevşettiği ileri sürülüyor. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

Edip Cansever

Cemal Süreya

Ülkü Tamer

Ece Ayhan

Ahmet Oktay

Şairler Şiirlerini Savunuyor...

Ece Ayhan

■ Okur dokunulmaz
bir varlık mıdır?

NEDİR yani? Okur kutsal, dokunulmaz bir varlık mıdır? Onun saygıdeğerliğini kaldırmalı ilkin. Suç neden hep o zamanda olsun ki? Herkes kaşkasını yargıladığı yerde kendisi yargılanır. Evet, aramız açık okurda şimdilik. Şiir okurdan bir bu ülkede, bir bu dilde mi kopmuştur? Hanidir her yörede böyle bu. Toplumsal nedenleri var bunun, siyasal da. İşler çığından çıkıp iktidar azgınlasmaya baslarsa, şiirden uzaklaşıldığını anlayan her zaman. Özgürlüğün düşmeyen biricik kentidir şiir bugün.

Yazarken omuzlarımda binlerle insanın soluğunu duyuyorum ben, kuşulu. Pırıl ve yeni bir imge getiriyoruz biz. Hayalet yargılanacaktır. Yalnız duyuruluklar mı değışsin istiyoruz? Herşey değışecektir. Öğreteceğiz. Dalgalar gittide büyüyerek çarpacaktır kendilerine. Şiirin kapılarını açtık ardına dek; yeni anlamın yeni anlamlığı bilinerek girilebilir ancak. Rezaletleri, felâketleri söyletiyor ve açıklıyoruz. Bireyin de toplumun da karmaşıklıklar içerisinde gerçek nabzını biz tutuyoruz. Anlattım: 'Gizli bir dil' değil bizim dilimiz; ağızlar, kuş dili, argo ya da bir jargon hiç değil. Gerçekliklerimiz dil ile si-

varlandıramıyorum, arada patlamalar oluyor. Bunları anlamıyacak, bilgilerini de edinmiyecek, sonra da kasılacaklar! için yazmıyorum ben. Velinimetim yok. Onların herşeyleri var, köpekleri. Benim şiirim ise bir ceza yasası olmayacaktır; bütün hınzır, yaramaz ve ele-avuca sığmaz görünümlüne karşın. Sarsalım okuru, şımartılmıştır. Ve insanın bildiğini insandan niye saklıyayım: Bunu da yine şiir yapacaktır, kendisi.

Edip Cansever

■ Şiire yakınlaşmak için şiir okusunlar

GERÇEK şiir her dönemde çok az okuyucu bulabilmıştır. Bugün de durum değışmiş değil. Yani şairle okuyucu arasındaki uzaklık öteden beri var. Bunun bir sürü nedeni olabilir. Öncelikle şiirimizin, "gelişen şiir" olmaktan çıkıp, değışme ve derinleşme dönemine girdiğini söyleyebilirim. Bence bu çok önemli bir olay. Artık her şair kendi serüvenini sürdürüyor. Tekleşme, itiraf, yalansızlık edebiyatının ne olduğu anlaşıldı. Ruhsal ve düşünsel varlığımızı dışlatırırken verdiğimiz ürünlerin, kendi öz varlığımızla çelişmemesine dikkat ediyoruz. Belki yazdıklarımızın birçoğu

kalmayacak ama, yepyeni bir kuruluşun içinde, yepyeni ve sağlam örnekler verildiği de bir gerçek. Şiirlerimizin alışılmışın ötesinde olması, dolayısıyla okuyucudan kopmuş görünmesinin en önemli nedeni bu bence. Ayrıca, daha uzun bir süre, okuyucu ile aramızda gerçek bir diyalog kurulamıyabilir. Ben kendi adıma bu durumdan yaktım. Mitimizi yoğunlaştırmak, etkinleştirmek, bugünün toplumsal bilincinin ötesini araştırıp somutlamak için böylesi bir yalnızlık gereklidir belki de.

Şiirlerimizin okuyucudan kopmuş görünmesinin başka nedenleri de var elbette. Örneğin edebiyat eğitiminin yetersizliği. Kendi sergileri, kendi özel çabalarıyla beğenilerini yüceltenler ayı tutulursa, "aydın" dediğimiz kişilerin çoğu adımı bile duymadan yetiştiriliyor. Dilimizin sürekli olarak politikaya alet edilmesini de buna katarsak, okuyucu ile şair arasında bir iletim (communication) kurulmamasını olağan karşılamak gerekir. Sonra şiirlerimizle eşdeğerli eleştiri de çok az. Kendime bir pay çıkarmak için söylemiyorum, ülkemizde son on yıl içinde yazılmış şiirler, kuruluş döneminin bütün sarsıntılarına rağmen, şiir tarihimizin en yetkin örnekleri olarak anılacaktır kanısındayım. Ne var ki, bu örnekler okuyucuya ulaştırılmıyor. Gazeteler, radyolar da şiirle gerektiği gibi ilgilenmiyorlar. Kısacası, bi-

zim şiir yazmaktan başka bir suçumuz yok. En önemli romanların, oyunların, incelemelerin, yerine göre bin adet bile satmadığı bir ülkede şiirin okunmaması, ancak okuyucu sayısının azlığını gösterir. "Kapital"i anlamak için başka kitaplara başvuranlar, şiire yakınlaşmak için esin bekleme-sinler; durmadan, ama durmadan şiir okusunlar bence.

Ahmet Oktay

■ Öyleyse Ümit Yaşar'ı alkışlasınlar

HANGİ okuru diye sormak gerekiyor ilkin. Yayıncıların sözleri ortada: Nâzım Hikmet bile on binin üstünde zar zor satıyor. Öyleyse hangi okuru azaltıyoruz biz? İddia sahipleri misrâyı dilbilgisi, içerik'i mantık kurallarına göre çözümlemek istiyorlar. Şiire aykırıdır bu tutum. Bu yüzden şiirimizden birşey anlamadıklarını sanıyorlar.

Bana kalırsa okuru yok şiirin. Daha Eflâton'un Cumhuriyetini kurmadan kapı dışarı ettiler bizi. Edebiyatçılardan bile sevgi görmüyoruz. İsterseniz, romanları hikâyeleriyle Ege bölgesi işçilerini, ırgatlarını bilinçlendirir, yurdun yaralarını saran Samim Kocagöz'ün yazılarını okuyun. Okuyun da anlayın bu yurda, bu ulusa nice kötülükler ettiğimizi.

Bir şair ilgiyi yitirmek, okurunu azaltmak ister mi hiç? Ancak biricik amaç bilmez okur sayısını. Bir yansıtma değildir şiir, dünyada varoluş ve dünyayı kavrayış biçimidir. Şair diye anılmak değildir amaç. Önce ya soran, ya da cevaplayan bir insan vardır. Sorunun ya da cevabın biçimi sonradan şiir ya da düzyazı olur. Her soru ve her cevap ta, ister istemez bir özgüllük taşır. Oysa, çabasıız kavranmak isteniyor bu özgüllük.

Bir nokta da şu: Sosyalist bir toplumda şiir yazmakla, sınıflı bir toplumda şiir yazmak aynı değildir. Sorunu kökünden değıştirir bu. Bir de şairin hayatı sorunu var. Hayattan ve deneyden ayıramazsınız şiiri. Bu hayatın ve deneyin ayrılığı, bambaşka içerikler getirir. İleri dünya görüşü'nün aranacağı yer, bu özel içeriktir işte.

Kelle başına demok.asiye kıranlar, neden kelle başına bir şiiri savunuyorlar? Buyusa ölçü, Ümit Yaşar'ı alkışlasınlar. Herkes anlıyor yazdığını. Toplumsal taşlamalarından da kan damlıyor.

Asıl çıkmaz şurda. Eleştir-meciler, denemeciler, yayıncılar, şairi tanıtmak için gereğince çalışmıyorlar. Okuru yeni içeriklere, biçimlere alıştırmıyorlar. Nice kitaplar, büyük bir kaygısızlıkla karşılanıyor. Sonra da okurun şiirle ilgisi sizin yüzünüzden azaldı diyorlar. Laf mı bu?

Turgut Uyar

Cemal Süreya

■ Şiir sevgisi öteki
sanatlardan fazla-
dır

BÖYLE bir gevşeme yalnız şiir için değil, bütün edebiyat dalları için söz konusu şimdilerde. Yalnız burada bir çıkma yapacağım izin verirsiniz: bugün Türkiye'de şiir okuru miktar olarak azalmamıştır; belki eskiye göre beklenen artış oranına ulaşamıyoruz. Gevşemeyi bu anlamda görmek gerekir. Bir de okur, eski şiir okuru, yeni şiir okuru diye kamplara bölünmüş bulunuyor. Yine de en çok okuru olan şiir yeni şiirdir.

Sanat eserinin okurla ilişkisinde birçok değişken rol oynar. Bunların bir kısmı sanat eserinin niteliğinden geldiği gibi bir kısmı da onun dışındaki nedenlerle oluşur.

Şiir, sanatlar içinde eğlence niteliğini en az taşıyan sanattır. Son yıllarda daha da öyle olmuştur. Sonra, şiir okuru olmak artık hiç değilse ufak bir hazırlık, ufak bir çaba istiyor. Eski şiirin alışkanlığından yeni şiirin havasına girebilmek için okurun da kendi yönünden ufak bir adım atması gerekiyor. Bu adımı atamayan kimsenin şiire açılması kolay değil. Sinemadan, tiyatrodan hiç anlamayan bir kimsenin ilk filminden, ilk oyunundan zevk alabilmesi mümkün. Yeni şiirden değil.

Yeni şiirin reklâmı da yoktur. Edebiyatın ara kurumları olan okullar ve gazeteler şiiri tanıtmak kaygısını hiç duymamaktadırlar. Böylece bizim önumuza gelen her yeni okur, hemen her zaman, eski şiirin alışkanlığıyla kuşatılmış olarak gelmektedir.

Öte yandan Türkiye bugün bir devrim-öncesi psikolojisini yaşamaktadır; tarihin akışı iyice hızlanmıştır; büyük bir insani değişimin ortasındayız; bu durum aydınları siyasal alanlara çekiyor, sanatla ilgisini gevşetiyor. Normal bir şey bu. Şair okurla bir ilgi kurmak istiyorsa bu durumun insani malzemesini daha yakından harmanlamalıdır; şiirin dibindeki büyük değişimi yüzeyde adlandır-maya çalışmalıdır.

Gerçi okur kitlesinin oranı düşmüştür, ama mevcut okurun şiire sarılışı hiçbir dönemde görülmedik büyük bir tutku içinde olmaktadır. Yeni şiiri sevenlerin oranı belki az, ama sevenleri tam seviyorlar. Sanmam ki Türkiye'de öbür sanatları (hatta sinemayı) tam sevenlerin sayısı şiiri tam sevenlerin sayısından fazla olsun.

Ülkü Tamer

■ Nâzım Hikmet de
5-8 Bin satabiliyor

DOĞRUSUNU isterseniz, yazdığım şiirin okurdan koptuğunu sanmıyorum ben. Her şeyden önce, yazdığım şiir bir okuyucu olarak benimle ilgilerini gevşetmemiştir. Her şair için böyledir bu, diyeceksiniz. Böyledir. Ben şiirimi yazarken en iyi okuyucunun kendim olduğunu düşünürüm. Zaten başka türlü düşünmeye hakkım yoktur. Şiirinin onurunu korumak isteyen her şair, en iyi okuyucusunun yine kendisi olduğunu düşünmek zorundadır.

Şiir okuru sayısını azaltan şeyin bizim şiirlerimiz olduğu söyleniyor. Pekî, bizim kitaplarımız 2000 - 3000 satıyor. Biz bu kadar satarsak, söz gelişi hem şiiriyle hem siyasal kişiliğiyle halkın en çok ilgisini çekmesi gereken bir Nâzım Hikmet'in en aşağı 50000 satması gerekmez mi? Onun kitaplarına bakın, satış sayısı 6000 - 8000 arasında.

Bence üstünde durulması gereken nokta, şiir okuru sayısının gitgide azalıp azalmaması değil, şiir okurunun değişip değişmediğidir. Dünün gazete okuru, Yahya Kemal'in okuydu. Bugünün gazete okuru ise sadece Çetin Altan'ın ya da Tekin Erer'in okurudur.

Şimdi bu söylediklerimi başka türlü anlamaya kolay bulup da,

Gelecek Sayımızda Hikâye Soruşturması

Muzaffer Buyrukçu, Orhan Duru, Orhan Kemal, Demir Özlü ve Adnan Özyalçın-er'in cevapları

"Vay, yalnız kendisi için yazıyor; sanat için sanat diyor," diye söylenen salaklar çıkacaktır. Çıkar ya...

Turgut Uyar

■ Hayır, yeni tür
şiir okuyucusu ge-
lişiyor

SORUYA sevinmek mi gerekir acaba? Çünkü bu soru, en azından, ikinci yeni diye adlandırılan ve dolaylı olarak küçümsenmeye yeltenilen bir davranışın, Türk şiirini etkileyecek, okur sayısını azaltacak derecede güçlü olduğunu tescil ediyor. Çünkü Türkiye'de, çoğunluğun istediği gibi şiir yazarlar da var. Demek bizim azalttığımız okur sayısını onlar koruyamıyor.

Şiir okuyucusunun azaldığını sanmıyorum. Olsa olsa yeni tür bir okuyucu geliyor. Elimizde şiiri kitabı baskılarını, satışlarını, dergilerin durumlarını gösterir istatistik bilgileri yok. Telkin edilmeye çalışılan bir varsayımı bir aksiyom olarak kabul ediyormuşuz gibi geliyor bana. Gelmiş geçmiş Türk şairlerinin halka en yakın, en dönük olanı Nâzım'ın kitaplarının ne kadar sattığını ve hangi çevrelerde sattığını bilmek faydalı olurdu.

Şiir ilgi niceliğini yitirmemiştir bana kalırsa. Bir nitelik değişmesine uygulanmanın sıkıntısıdır şimdi farkedilen. Bütün kusurlarına (belki eksikliklerine demek daha doğru) karşın getirmeye çalıştığımız şiir, okur kaçırarak cinsten değildir. Başka bir okur isteyen bir şiirdir ve az da olsa bu okuru bulmuştur. Çıkışında burjuva, ama tamamiyle, bozuk burjuva değerlerine karşı, eleştirici değilse bile bunları saptayıcı bir özelliği vardır. Burjuvayı (yaygın okuyucu kitlesini) bu yüzden kavrayamaz. Eğlencelik değildir yani. Halka dönüklüğü veya geniş okuyucu kitlelerine seslenmeyi, şiirin değerlendirilmesinde tek ölçü olarak bellemenin, şiiri daha daha çok bir politika içinde düşünmekten bir çeşit politik unsur saymaktan ileri geldiğini sanıyorum. Bu da bir yanlış bence. 25-30 kitabı, plakları olan şairlerimiz de var. Ama bunların temsil ettikleri zevkin halk zevki olduğunu söyleyebilmek çok güç. Şiir elbette politik bir yük de taşıyabilir. Farkına varılmayan, bunun şiirsel ölçüleridir. Çağdaş yapısı gereği, şiir tek tek olaylarla yetinmek değil, bir bozukluğu temelden kavrayıp bunu yeni ve özgün bir duyarlık içinde ortaya koymak zorundadır.

Geniş okuyucu kitlesi dediğimiz, beğenileri ve eğitimi kötü, eksik, sansürlanmış bir kitledir bana kalırsa. Halka yakın dilden murat, bu kitlenin diline ve duyarlığına yakınlıkla, yaptığımız şiir beni daha çok mutlandırı.

Şiir görevini yapmaktadır.

Dünyayı Sarsan On Gün

Yazan: John Reed
Türkçesi: Rasih Güran

AGAĞLU YAYINEVİ,
Ankara Cad. 37/7
(Vilâyet Karşısı) İstanbul
Tel: 27 73 37

(Ant: 130)

Almanya'da telef olan yüzbinlerce işçinin arasında yaşanan dört yılın romanı çıktı.

TÜRKLER ALMANYADA

BEKİR YILDIZ
okumadınızsa okumalısınız
Dağıtım : Bateş
(Ant: 131)

KONÇINALAR

Haldun Taner'in Tuş Adlı kitabı dışında kalan bütün hikâyeleri bu ad altında bir ciltte toplandı.

Varlık Yayınevi
4 lira.

(Ant: 129)

Nathalie Sarraute YÖNELİŞLER

Türkçesi: Mükerrrem Akdeniz
(Yeni roman akımının güzel bir örneği)

BİLGİ YAYINEVİ
Yenişehir - ANKARA

(Ant: 132)

YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU HÜKÜM GECESİ

Politikamızın değişmez kaderini 40 yıl önce yansıtan roman

BİLGİ YAYINEVİ
Yenişehir - ANKARA

(Ant: 133)

V. Pozner AMERİKA BİRLEŞME MİŞ DEVLETLERİ

Türkçesi: Cemal Süreya
6 lira

GERÇEK YAYINEVİ,
Cağaloğlu Yokuşu,
İstanbul

(Ant: 137)

NÂZİM HİKMET Memleketimden İnsan Manzaraları

Dördüncü kitap çıktı
(1. kitap 6, 2. kitap 8, 3. kitap 6, 4. kitap 5 lira)

DE YAYINEVİ
Vilâyet Han, Kat 2,
Cağaloğlu

(Ant: 134)

JEAN-PAUL SARTRE

EDEBİYAT NEDİR

Yıllardır beklenen kitap
çıkı
6 lira

DE YAYINEVİ

(Ant: 135)

Lumbago, Sıyatik
ve Romatizma
ağrılarına karşı

FAYDALIDIR
4 saat ara ile
günde 3 adet alınabilir

Yeni Ajans: 1824/1827/136

"ŞEYTANLARA HÜRRİYET Mİ VERİLMİŞ!"

Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu Tasarısı'nın tepkileri ve Cumhuriyet Halk Partisi Meclisi'ndeki çekişmeler geçtiğimiz hafta basında ele alınan başlıca konulardı.

Cumhuriyet'te Nadir Nadir, iktidarın terör tegebüsü karşısında şu uyarda bulunuyordu: «Demokrasi her şeyden önce bir açıklık rejimidir. Bu temel ilkeye yan çizen iktidarlardan hiç biri ne bizde ne de başka ülkelerde uzun ömürlü olamamış, işbaşında bulunduğu kadar da hem kendini, hem vatan-dışları huzursuz kılmaktan başka bir sonuç elde edememiştir.»

Yeni Gazete'nin bagyazısında ise, terör kanununun getireceği tehlikeler şöyle açıklanıyordu: «İktidar böyle bir kanunla, ülkedeki düşünce ve fikir hürriyetinin özüne dokunabilecek tasarruflara kolaylıkla girişebilecektir. Komünistlerin yanında komünist olmayan, fakat solcu demokratik görüşleri olan kişiler, iktidarların tutumunu beğenmeyen basın, karşı tekliflerde bulunan bilim adamları, ceza tehdidinin ezici baskısı altında bırakılabileceklerdir.»

Tasarının CHP'ye maledilmesi gayretleriyle Metin Toker, Akis'te şöyle alay ediyordu: «Hani şu, Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu diye isimlendirilen tasarı var ya... Meğer onu, İsmet Paşa hazırlamış mı! Eee, pes yanlı, Fütur-

suzluğun buraya kadar götürülebileceğine, bir halkın gözünün içine baka baka bunun söylenebileceğine, halkın içinden de buna kanunların çıkabileceğine insan gücünanır. Bu, Patagonya'da söylene, söyleyenin kuyruğuna teneke bağlarlar.»

Cellât mı bu Tural!

Allahsız Nâzım'ın
yoldaşlarına
Demir yumruğunu vur
Tural'ım, vur!
Etmeden merhamet göz
yaşlarına,
İdam sehpasını kur
Tural'ım kur!
O müthiş darbeye -a'olur-
devam et,
Milletin nâmusu sana
emânet,
Kim ederse emanete
hiyânet,
Belini kökünden kır
Tural'ım, kır!..

F. CEMAL OĞUZ ÖCAL
(Bugün - 14.3.1967)

Sağ kanat basınında sadece Yönlü İstanbul Gazetesi tasarıya karşı direniyor ve Yücel Hacıoğlu «Tasarı fikir hürriyetini kösteklemektedir. Azgın aşırı solca mücadele için ahnacak

SÜLEYMAN PAŞA!

(Gazeteler - 16.3.1967)

palyatif tedbirler hiç bir zaman meseleyi halletmez. Demoklesin kütüğü gibi başımızda duran, antidemokratik kanunların başında gelen Tedbirler Kanunu gibi bu kanun da işlemeyi hale gelecektir. Tasarı derhal geri alınmalıdır.» diyordu.

Diğer sağcı yazarların tepkileri ise, seviyeleriyle mütenezip oldu. Tercüman'da Ahmet Kabaklı şu dilekte bulundu: «İhtilâlcî ve gerici sosyalistlerin organı olan bir gazete geçenlerde Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı diye bir şey ortaya attı. Demirel ortada bir taslak olmadığını, olmayan bir şey üzerinde tartışma yapılamayacağını söylemiştir. Buna dayanarak o 1917 gerici gazeteyle ortaya atılan taslağın kendilerine layık bir kahus olmasını dileriz.» Sütun komşusu

Kadırcan Kafalı da şöyle diyordu: «Kuyruk altlarına nefti yağı mı sürüldü? Derece derece kızda çalan basurları mı azdı? Bunlara ne oldu ki böyle tedirgin oldular ve suçluların telaşı içinde bozgun gören kargalar gibi çılgın basıp duruyorlar. Kıpırlı bir takım sözde ilim adamları da son mart kedileri konserine katıldılar. Bu kanun tasarısı Anayasaya aykırı olmak şöyle dursun, anayasanın birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, onuncu, onbirinci, daha bir çok maddeleriyle emredilmiştir. Şeytanlara hürriyet mi verilir mi? Yayıncılar işte bu türlü cinayet ve hiyânet hürriyeti istiyorlar.»

CHP'de kavga!

CHP Meclisi'nde Ecevit'çilerle Sekizler'in çekişmesini Cumhuriyet'te Ecevit Güreşin şöyle yorumladı: «Keçileri kaçırmak deyim pek kibarca değildir, ama doğrusu bazı olaylar ve davranışlarda çok oturur. Meselâ Sekizler artık iyice kaçırılmışlardır keçileri ve herhalde ne 14 Nisan'da, ne de sonrasında yakalayabilmeleri mümkün olmayacaktır. Kurultay delegeleri, altı ay önce aldıkları kararlara karşı isyan eden ve gövde gösterileriyle partiyi bölmeye kadar gidenlere, Aferin iyi yaptınız, İnönü'yü, Sataş'ı, Erism'i, Ecevit'i atalım da sizleri başa geçirelim, demeyeceklerdir.»

Milliyet'te Abdî İpekçi, Sekizler için tasfiye hareketini kaçınılmaz görüyordu: «Parti Meclisi toplantısı, taraflar arasında artık birlikte çalışma imkânının kalmadığını ortaya koymuştur. Eğer arada bulunacak bir bağka formül çıkmazsa, ya da durumu değiştirecek gelişmeler be-
lirmezse, görevlerinden, gerekirse partiden uzaklaştırılmaları kaçınılmaz bir yol haline gelecektir. Bu sonuç üzücüdür.»

Dünya'da Bedîî Faik, Sekizler'i şöyle savunuyordu: «Son kurultay kararını savunanların sekizler, ona omuz silkenlerin de genel merkeziler oldukları gün gibi aşikâr iken toplanacak bir kurultaydan kendisini sayan bir gruba karşı onu hafife almış bir genel merkez olarak karar istemek de hayli güçtür ve ancak sekizleri yeni yeni jurnal ve iftira çamurlarıyla bulayarak kurultay önüne atmakla mümkündür. Sekizleri aslında şimdi böyle bir çamur savaşı bekliyor.»

Kurultay'ın Sekizler lehine bir karar almayacağını şimdiden kabullenmiş olan sağcı basın ise, Ecevit'çileri gayrimüştür mücaddele metodu kullanmakla suçluyordu. Son Havadis'te Mümtaz Faik Fenik, AP'nin tabii müttefikî saydığı Sekizler'in istikbalini «Tasfiye Kurultayı Arife-sinde CHP» başlıklı makalesinde şöyle yargıya bağladı: «Kim ne derse desin bu ameliye yapılabilmektedir. Çünkü şef öyle istemiştir. Evvelâ meseleyi parti meclisinden geçirecekler, sonra tasfiye kurultayına getirecekler. Ve işleri rahat edecektir. İsmet İnönü'nün, parti içinde kendi düşündüğünden başka türlü düşünenlere müsaade eylemesine imkân var mıdır? Yoksa bu hareket dahi, bugün CHP'yi e'lerine geçirenler'n. nasıl sosyalist bir metod ile kahredici bir şekilde davrandıklarını göstermeye kâfidir.»

Sipa ve At!..

Bursa'da bir toplantıda davetliler arasında bir de sipa varmış... En çok ilgi toplayan da bu sipa imiş... Neden toplanmış!

Kırat bu kadar oy toplar da bu sevimli sipa toplayamaz mı?

Gel gelelim bu sipa görüldüğü ilgidir ötürü çok şırmamış. Çifte atmaya başlamış... Hattâ bir kaç kişiyi de yaralamış. Atar ya... Yaralar ya... Kıratın yanında duran ya tüyünden ya huyundan...

Türkiye'de bu sıpalar, atlara, hayvanlara alâka devri böyle devam ederse daha çok çifteler yetiz biz...

SERDENGEÇTİ
(Y. İstanbul - 13.3.1967)

KILAVUZU KARGA OLANIN...

Fransa seçimleri, komünistler ve aşırı sol için tam bir hezimet olmuştur. Komünist Partisi 1962'de oyların yüzde 21.84'ünü almıştır. 1967 seçimlerinde ise bu yüzde nisbeti sadece yüzde 00.62'dir ki, beş yıl gibi kocaman bir zaman parçası içinde Komünist Partisi'nin Fransa'da ilerleme değil, gerileme kaydettiğinin de işi sayılmak gerekir. Aşırı sol ise 1962'de oyların yüzde 2.33'ünü aldığı halde son seçimlerde bu nisbet yüzde 2.26'ya düşmüştür. Fransa ile memleketimiz arasındaki gelişme farkları göz önünde tutulursa, bugün solculuğa heveslenenlerin en az bir asır geriden geldiklerini kabul etmek gerekir.

BABİLİDE SABAH
(12.3.1967)

ANT'IN NOTU: Fransa seçimlerinde Komünist Partisi oyların yüzde 13.06'sını, Sol Federasyon ise yüzde 23.30'unu alarak büyük ilerleme kaydetmiş ve Fransa sola kaymıştır. Sağın sözcüsü ise haberi yukarıdaki gibi vermektedir. Böyle sağa böyle klavuz!